

VILNIS

LIETUVIŲ LIAUDIES LAIKRAŠTIS
LITHUANIAN NEWSPAPER
3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608
Telefonas: (312) 842-7325

VOLUME LXIII Nr. 8

KETVIRTADIENIS, BALANDŽIO [APRIL] 14, 1983

KAINA 25 c.

KASDIEN

RECEIVED

JUN 2 1983

Neiškyla nesusipratimų tautiniu požiūriu

[SUTRUMPINTAS IŠ "VALSTIEČIŲ LAIKRAŠČIO"]

PRARANDA NAMUS
ILGEJA ALKANŲ EILĖS
APIE NUSIKALTĖLIUS
SVARBŪS ĮVYKIAI

STATE HISTORICAL SOCIETY
OF WISCONSIN

Praėjusiais metais 130,000 amerikiečių, nebegalėdami bankams mokėti už namus paskolas-morgičius, prarado savo namus. Ir daugiausia prarado bedarbiai, kuriems išseko nedarbo kompensacijos. Bankai be pasigailėjimo atėmė iš jų namus ir pardavė kitiems iš varžytynių.

Už traktorius ir kitokią žemės ūkio techniką prisiskolinusių mažesnių fermerių farmas bankai irgi parduoda iš varžytynių. Bet ten esti kitaip. Kaimynai fermeriai protestuoja, šturmuoja ir neleidžia kaimyno farmą parduoti iš varžytynių. Miestuose taip nėra.

Kalbama, kad krašto ūkis atsi- gauna, bet kaip matome, ne vi- siems.

Prez. Reaganas anąkart smar- kiai pyktelėjo ant kongresmanų demokratų, kad jie sumanė suma- žinti valstybės biudžete karo rei- kalams išlaidas. Ir nesuvaldyda- mas ėmė gąsdinti, jeigu karo reikalams išlaidos būtų sumažin- tos, didžiausias džiaugsmas būtų Kremliu.

Tokį prezidento gąsdinimą Kremliumi atstovų buto pirminin- kas Thomas P. O'Neill Jr. pavadi- no makartizmo metais antikomu- nistinės isterijos atsiminimu, kai daugeliui amerikiečių tada sapna- vosi po lovomis komunistai.

Būtų nesąmonė, kad prezidentui sapnuojasi po lova Kremlius, bet dėl prezidento tokio pasakymo antikomunistinės propagandos ap- dumties gali pradėti sapnotis.

Plačiai žinoma salaveišių armija (Salvation Army) Čikagoje rimtai susirūpinusi, kad prie jos užlaiko- mų biedniems žmonėms sriubos virtuvių alkanų žmonių eilės daro- si vis ilgesnės.

Renkasi sriubos kaušą gauti ne- namiai, nebegalintys nedarbo kompensaciją bedarbiai, renkasi, kurie už \$75 maisto talonais per mėnesį nebegali pragyventi. Netgi esą tokių atsitikimų, kad ateina moteris ir prašo, kad salaveišiai pasiimtų jos dukrą, nes ji nebegali jos išmaitinti.

Žinoma, tūkstančiai čekiečių to nemato, bet taip yra. Tai ne salaveišių verkšlenimas, kaip pa- žymi Virginia Poore, o realybė.

Jungtinių Tautų Žmogaus teisių komisijos sesijoje, įvykusioje Ze- nevoje, TSRS delegatas Valerian Zorin konstatavo, kad vien tik Jungtinėse Valstijose yra apie 5,000 nacistinių nusikaltėlių.

Amerikos justicija kai kuriuos ima už pakarpos, bet ne už tai, kad jie nacistiniai nusikaltėliai, o už tai, kad priimdami Amerikos

Nuotraukoje: Butrimonių tarybinio ūkio darbininkai [iš kairės] Česlovas Byčkovskis, Karlis Bilansas, Ivanas Pasevičius, Vandeljanas Vorovskis, Gediminas Giedraitis.

Vienas pačių gražiausių ir di- džiausių socialistinės valstybės lai- mėjimų—tvirtas tautų draugystės jausmas. Šitą mūsų šalies turtą kartais bando menkinti tie, kam nepatinka šių dienų Tarybų Lietu- va. Įvairūs užsienio balsai, sklei- džiami tu, kurie čia paliko dvarus ir aukštus postus, kurie paspruko į užjūrį, bijodami atpildo už pralietą tarybinių žmonių kraują, dar vis

pilietybę nutylėjo kas jie buvo karo metu, kad tarnavo naciams.

Laikas dirba savo, bet koks "mielaširdystės" istorija nepa- mirš.

Siemet Amerikos pažangioji vi- suomenė mini Karlo Markso 100-ąsias mirties metines. O dar svarbiau, siemet gegužės pirmo- mis dienomis Clevelande įvyks Amerikos Komjaunimo sąjungos steigiamasis suvažiavimas. Taipgi svarbaus įvykio tenka laukti rug- pjūčio 27 dieną. Tą dieną Vašingto- ne vyks titaniška darbo žmonių demonstracija, reikalaujanti tai- kos ir darbo. Demonstraciją orga- nizuoja civilinių teisių grupuotės koalicijoje su kitais pažangiais sąjudžiais.

Šio "Vilnies" Nr. data yra balan- džio 14 d. Dėl pašto susitrukdyimų prieš balandžio 17 d. vargiai šis numeris jus pasieks. Žinoma, ir nebeapsėsite pasveikinti "Lais- vės" dalininkų suvažiavimo, kuris vyksta balandžio 17 d. Bet nenusi- minkime, galime pasveikinti ir po suvažiavimo, ir palinkėti laisvie- čiams geriausios sėkmės.

S. J. Jokubka

mėgina graudenti, kad Tarybų Lietuvoje jaunimas kuria šeimas, nežiūrėdamas partnerių tautybės, kad jų vaikai augs, nežinodami kas jie tokie.

Nėra pasaulyje šalies, nėra di- desnio miesto, kur negyventų šim- tų tautų ir tautybių žmonės. Ta- čiau niekur nėra tokios pagarbos ir dėmesio nacionalinei kultūrai, kalbai ir papročiams, kaip socialistinėje valstybėje. Lenininės poli- tikos esmė ta, kad kiekviena respu- blika, kiekvienos tautos kultūra, literatūra ir menas tarnauja kil- niems, visos valstybės intere- sams—komunistinės visuomenės kūrimui, kovai už taiką, už visos žmonijos laimę.

Kas be ko, dar atsiranda žmo- nių—kaimynų, bendradarbių, ku- rie susipykę dėl menkniekio ir prikiša: tu taip elgiesi, nes esi tokios ir tokios tautybės. Žinoma, tai tamsaus, pikto, nekultūringo žmogaus elgesys. Tai vadinamasis buitinis nacionalizmas—žmogaus neišsiauklėjimo požymis. Tiek mū- sų šalies istorija, tiek šių dienų gyvenimas įrodo, kad tautų drau- gystė—labai brangintinas iškovo- jimas, kad tai didelė jėga taikiame mūsų šalies darbe.

Retame kolektyve nerasime greta lietuvių dirbančio ruso, uk- rainiečio, lenko, baltarusio. Ir visų pirma juos visus jungia bendri planai, darbai, tikslai. Tokiuose kolektyvuose paprastai neiškyla nesusipratimų tautiniu požiūriu, nes čia žmogus visų pirma vertina- mas pagal tai, kaip jis dirba, kaip elgiasi kolektyve, kaip gyvena šeimoje. Šie dalykai yra bendra- žmogiški, jie būdingi ir reikalingi

visų tautybių žmonėms.

Salčininkų rajono Butrimonių ta- rybiniame ūkyje darbuojasi lietu- viai, baltarusiai, lenkai, latviai ir kitų tautybių žmonės. Tai šaunus įvairiautis kolektyvas, ant savo pečių per pastaruosius metus žy- miai pakėlęs silpnoką ūkį. Partinės organizacijos sekretorius latvis Karlis Bilansas (vedęs lenkaitę) pasakoja, kad skirtingos tautybės ne tik nekliudo darniai dirbti, bet savotiškai pajvairina kolektyvo gyvenimą. Visi petys petin statosi gražius namus, visų vaikučiai ry- tais bėga į naują vaikų darželį, visi gerbia ūkio pirmūnus, darbščius vyrus: traktorininką baltarusį Vla- dimirą Samoroščenką, vairuotoją lietuvi Gediminą Giedraitį, lenką mechanizatorių Česlovą Byčkov- skį, suvirintoją Čigoną Ivaną Pase- vičių ir visus kitus, kurie dorai gyvena, gerai dirba.

Ne tautybė, ne gimtoji kalba nusako žmogaus tikrąją vertę. Ir ne pagal tai mūsų šalyje vertina- mas žmogus. Mūsų valstybės di- džiausias turtas ir jėga—broliška visų tautų sąjunga.

TRUMPAI

— Prieš kurį laiką priešais Bal- tuosius rūmus buvo įsikūręs bena- miams pavaizduoti demonstrantų "Reaganville" palapinių miestelis. Teisėjas Warren E. Burger už- draudė tokiam miesteliui egzistuo- ti.

— Agrikultūros departamentas ketina kongresą prašyti įstatymo, kad galėtų parduoti 6 milijonus akru valdiškų miškų bei žemių privatiems asmenims.

VILNIS

Lithuanian Peoples' Bi-weekly (659-780)

Published bi-weekly, Thursday, except when preceded by a Holiday, by the Workers Publishing Association, Inc.
Subscription rates in United States: one year \$10.00, six months \$5.50; Chicago \$12.00, 6 months \$6.50; Canada \$15.00, 6 months \$8.00; foreign countries \$15.00, 6 months \$8.00.

POSTMASTER: Send address changes to the
"VILNIS" - 3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608 Phone 842-7325

Second-class postage paid at Chicago, Illinois (U.S.P.S. 659-780)

Kainos didėja ne dėl algų didėjimo

Politiškai mažiau galvojanti Amerikos visuomenė yra užnuodinta kapitalui tarnaujančios reakcinės propagandos, kad už visko brangėjimą yra kaltos per didelės darbininkų algos. Girdi, kai gaminančių gerybes darbininkų algos didėja, tai ir tos jų pagamintos gėrybės brangėja, nes jų pagaminimas brangėja. Tai nesąmonė. Infliaciją,—visko brangėjimą,—gimdo monopolijų pelnai. Pagal natūralinį kapitalistinės gamybos dėsnį, kainos turi priklausyti nuo rinkoje pasiūlos ir paklausos. Kuo didesnė rinkoje prekių pasiūla, kuo didesnė konkurencija parduoti, kuo mažesnė konkurencija parduoti, kainos didėja. Bet nūdien taip nebėra, kai pramonė bei rinkas valdo monopolijos. Jos už investuotą kapitalą i pramonę siekia gauti tiek pelno ir nemažiau. Pavyzdžiui, per šią recesiją žmonės automobilių perka daug mažiau. Automobilių kompanijos jų gamina irgi daug mažiau, nes negali išparduoti, tačiau kompanijų pelnai beveik nemažėja.

Kainoms didėjant, darbininkai kovoja už didesnes algas, kad už algą nusipirktų tiek pat, kiek galėjo nusipirkti prieš metus bei pusmetį už tokią pat algą. Ir kaip praktika rodo, darbininkai su savo didėjančiomis algomis negali pasivyti visko brangėjimo, susijusio su monopolijų pelnų didėjimu. Kad tai faktas, pripažino ir kongresas svarstydamas Social Security sistemai reformuoti įstatymą.

Žinoma, puiku, kad administracija ir kongresas susirūpino gelbėti priėjusią prie bankroto slenkščio Social Security sistemą. Išties, pensijų išmokėjimai ėmė darytis didesni negu pajamos, net kelis kartus pensijų fondai prisėjo skolintis pinigų iš kitur. Bet gelbėti kiemo sąskaita! Be abejo, senų pensininkų ir mokančių senatvės apdraudos mokesčius sąskaita.

Seniems Social Security pensininkams iki šiol liepos mėnesį būdavo padidinamos pensijos tiek, kiek per metus pabrangėdavo viskas. Dabar irgi kartą per metus, sausio mėnesį, bus padidinamos pensijos, bet padidinimas bus nebe derinimas su visko pabrangimu, o su darbininkų algų pakilimu. Kodėl taip? O gi, kad infliacijos laiku kainos kyla greičiau negu algos. Vadinasi, kaip darbininkams infliacijos metu gyvenimo lygis krinta, taip turi kristi ir Social Security pensininkams.

Tai juodu ant balto įrodymas, kad viskas brangėja ne nuo darbininkų algų didėjimo, nes kainos kyla greičiau negu algos dėl monopolijų gobšumo turėti vis didesnius pelnus.

Justicijos departamentas pradeda "čiupinėti"

Nuo seniai yra šnekama, kad tarp į Ameriką atvykusių naujųjų ateivių, vadinamų dypukų, yra ir nacistinių nusikaltėlių. Tačiau reakciniai nacionalistai piestu stoja, kad tai neteisybė, pletkai, šmeižtas.

Teisybė ar neteisybė, nesiginčysime. Bet liaudies išmintis sako: kur skrenda paukščiai, ten skrenda ir juodi varnai. Faktas yra, kad karo metu Lietuvoje buvo naciams tarnavusių, faktų turi būti, kad per "skryningą" Vokietijoje vienokiu ar kitokiu būdu jų pralindo ir kartu su kitais dypukais atsidūrė čia Amerikoje.

Tenka pasakyti, kad justicijos departamentas nėra kokia Amerikos valdžios mazgotė, yra rimta įstaiga. Ėmė daug metų, bet štai pastaruoju metu ėmė ir pradėjo tarp lietuvių dypukų ieškoti nacistinių nusikaltėlių. Vadinasi, jeigu čia jų nebūtų, kaip mušasi į krūtinę reakciniai nacionalistai, justicijos departamentas nesiterliotų jų ieškoti.

Ar justicijos departamentas juos suras, tai jau kitas klausimas. Bet kelis lietuvius jau "čiupinėja". Neseniai čia Čikagoje spauda, radijas ir televizijas paskelbė komentarų apie kažkokį įtariamą nacistinį nusikaltėlį Kairį, dabar apie Cicerose gyvenantį Virkutį. Kiek teko girdėti, Floridoje "čiupinėja" kažkokį Juodį, ir t. t.

Reakcinių nacionalistų mušimasis į krūtinę, kad tarp dypukų nėra nacistinių nusikaltėlių, saktu būdu atsidūrusių čia Amerikoje, tai bėgėdiškas žmonėms akių muilimas. Ne tik senieji Amerikos lietuviai, o ir daug dypukų vargiai tiki reakcinių kėtojų muisi, kad tokių nėra.

KOVA TĖSIASI

Palestinos liaudies kovos už pamintų teisių atkūrimą istorijoje įrašytas dar vienas svarbus puslapis. Vasario 14-22 dienomis Alžyre Palestinos nacionalinės Tarybos 16-oji sesija. Palestinos nacionalinė Taryba faktiškai yra keturių milijonų palestiniečių, kurie dėl agresorių izraeliečių ir jų bendrininkų amerikiečių kaltės tapo tauta tremtine, parlamentas.

Šis labai svarbus forumas dirbo

2

naujomis sąlygomis—padėtį smarkiai sukomplikavo Izraelio įsiveržimas į Libaną, Palestinos kovotojų būrių išvedimas iš Beiruto ir imperializmo intrigu stiprėjimas Artimuosiuose Rytuose. Izraelis ir Jungtinės Valstijos tikėjosi, kad jiems pavyko smogti mirtiną smūgį Palestinos Išsivadavimo organizacijai. Taip manydama, Reagano administracija, susitarusi su Begino vyriausybe, aktyviai stengiasi

Iš sunerimusio pasaulio dėl rytojaus

PLEČIAMA PREKYBA GINKLAIS

Didžiosios Britanijos konservatorių vyriausybė plečia prekybą ginklais. Kaip praneša laikraštis "Daily telegraf", į Egipto Aleksandrijos miestą atvyko plaukiojanti Anglijos ginklų "mugė" "Flouter-83". Daugiau kaip 6 tūkstančių tonų vandentalpos kelto denyje—šiuolaikiniai tankai, šarvuotieji transporteriai, artilerijos pabūklai ir elektroninė technika.

Dabar Didžioji Britanija užima vieną iš pirmųjų vietų pasaulyje pagal prekybą mirtinomis prekėmis, nusileisdama tik JAV. Per pastarąjį dešimtmetį Anglijos ginklų eksportas padidėjo dešimt kartų. "Patikimiausi klientai" yra reakciniai Azijos, Afrikos ir Lotynų Amerikos režimai, kariaujančys prieš savo liaudį, kovojančią už nacionalinį išsivadavimą.

MITINGAS UŽ TAIKĄ

Romos Džulijoj Cezarės licėjuje įvyko masinis mitingas už taiką, prieš branduolinio karo grėsmę. Jame dalyvavo ne tik moksleiviai, bet ir kai kurių vietinių kovos už taiką komitetų aktyvistai, mokslininkai, taikos šalininkai iš kitų šalių. Tarp jų—kovotojai už taiką iš tarptautinės taikos stovyklos, prieš kelis mėnesius įkurtos Komize, Sicilijoje, netoli tos vietos, kur statoma JAV branduolinė bazė.

SUĖMIMAI SUDANE

Sudano saugumo pajėgos suėmė 56 žmones, praneša agentūra France Press iš Chartumo. Jie apkaltinti mėginimu pakirsti esančią santvarką.

Sudano valdžia išplėtė represijų kampaniją, stengdamasi nuslopinti šalies plačiųjų liaudies masių akcijas prieš valdžios ekonominę ir užsienio politiką.

primesti arabų šalims Artimųjų Rytų konflikto "suregulavimą" agresorių izraeliečių ir jų globėjų užjūryje sąlygomis. Pagrindinis šio Reagano plano tikslas—neleisti, kad būtų sukurta nepriklausoma Paletinos arabų valstybė ir įgyvendinta neatimama Palestinos arabų liaudies apsisprendimo teisė.

Palestinos nacionalinės Tarybos 16-ojoje sesijoje priimtos politinės rezoliucijos principinė reikšmė yra ta, kad ji patvirtino nepalaužiamą Palestinos patriotų ryžtą ir ateityje priešintis imperialistų ir sionistų puolimui, plėsti kovą politinėje ir karinėje srityse. Jų kovos tikslas—įgyvendinti neatimamas nacionalines palestiniečių tautos teises—apsisprendimo teisę ir teisę sukurti savo nepriklausomą valstybę vadovaujant Palestinos Išsivadavimo organizacijai, kuri yra vienintelė teisėta jos atstovė.

Palestinos nacionalinė Taryba, sakoma rezoliucijoje, atmeta Reagano planą, kadangi jis neatitinka pagrįstų nacionalinių palestiniečių tautos teisių ir negali būti pagrindas teisingam Palestinos problemos sprendimui ir padėties Artimuosiuose Rytuose suregulavimui. Ir priešingai, pabrėžiama dokumente, sesijos dalyviai parėmė 1982 metų rugsėjo 16 dieną iškeltus Tarybų Sąjungos pasiūlymus, kurie visiškai atitinka nacionalinius palestiniečių lūkesčius, jų pagrįstą apsisprendimo teisę ir teisę sukurti savo nepriklausomą valstybę.

V. Burbulis

PRIEŠ AMERIKOS RAKETAS

Vokietijos socialdemokratų partija tvirtai siekia, kad nereikėtų dislokuoti Vokietijos Federatyvinėje Respublikoje naujų Amerikos branduolinių vidutinio nuotolio raketų, kaip yra užplanuota. Todėl socialdemokratai ketina ir ateityje nuolat atkreipti Vakarų Vokietijos vyriausybės dėmesį į tai ir atidžiai kontroliuoti jos veiksmus šioje srityje,—sakoma Vokietijos socialdemokratų partijos parlamentinės komisijos eksperto užsienio politikos klausimams Karsteno Foigto pareiškime, kuris paskelbtas partijos spaudos biuletinyje

—Laikas nelaukia,—pasakė jis,—iki 1983 metų rudens Zenevos derybose dėl branduolinės ginkluotės apribojimo Europoje turi būti pasiektas abi šalis patenkiantis kompromisas.

BE BRANDUOLINIO GINKLO

Kairiosios partijos—Svedijos komunistų pirmininkas Larsas Verneris pritarė Svedijos vyriausybės pasiūlymui sudaryti Europoje zoną be mūšio lauko branduolinio ginklo.

Ryšium su tuo kairiosios partijos—Svedijos komunistų pirmininkas griežtai kritikavo dešiniųjų šalies sluoksnių poziciją—jie užsiūlo vyriausybės užsienio politikos kursą nusiginklavimo srityje. Reikia plėtoti ir ginti Svedijos neutralumo politiką ir šalies vykdomą kursą nepriklausyti jokiems sąjungoms, pažymėjo L. Verneris.

JAUNIMO NEDARBAS

DANIJOJE

Jaunimo nedarbas tebėra labai opi Danijos problema. Kopenhagoje įvykusioje spaudos konferencijoje tai pripažino šalies ministras pirmininkas Poulis Sliuteris.

Oficialiais duomenimis, šiuo metu Danijoje yra 75 tūkstančiai bedarbių vaikų ir merginų iki 25 metų amžiaus, kas sudaro ketvirtadalį visos šalyje užregistruotų "nereikalingų žmonių" armijos.

Danijos jaunimo taryba pareiškė didelį susirūpinimą dėl nesiliaujančio nedarbo didėjimo. Tarybos nutarimu kovo 1 dieną šalyje prasidėjo kampanija "Už teisę į darbą ir profesinį mokymą".

TOKIJO GYVENTOJŲ SKAIČIUS

Šių metų sausio 1 dieną Japonijos sostinėje gyveno 11,683,120 žmonių. Tai pranešė Tokijo municipaliteto statistikos valdyba. Dabar Tokijus pagal gyventojų skaičių užima antrąją vietą pasaulyje po Sanchajaus.

Trumpai

— Reagano administracija atidėjo pirmą 10,000 svarų skausmams malšinti morfinos, kurios buvo galvota pirkti pasirošimams branduoliniam karui.

— Jungtinių Tautų Žmogaus teisių komisija užgyrė rezoliuciją, smerkiančią Gvatemalą už nesiškaitymą su žmogaus teisėmis. Rezoliucija reikalauja, kad į tą šalį būtų nutrauktas ginklų siuntimas nežiūrint iš kur.

— Agrikultūros departamentas konstatuoja, kad keturių asmenų šeima gali prasimaitinti su \$58 per savaitę, jeigu valgytų pupeles vieton mėsos ir vieton gerti minkštus gerimus, gertų vaisių sunką. Nieko sau patarimas.

Vilnis, 1983 balandžio 14

Būtinai politinis suregulavimas

Vakaruose vėl suaktyvėjo "kovotojų už laisvę" kampanija prieš Afganistaną. Žmonijos dauguma įsitikino, kad Afganistano revoliucija 1978 metų balandžio mėnesį buvo dėsningo visuomenės vystymosi rezultatas, kad ji išreiškė liaudies valią. Afganistano visuomenė, pakilusi naujam gyvenimui, norėtų ramiai ir taikiai kurti savo ateitį. Tačiau tai neįmanoma. Prieš Afganistaną tebevyksta nepaskelbtas "kovotojų už laisvę" iš Vakarų karas. Aktyviausias tarp jų—Vašingtono balsas. Vakarų remiami Afganistano kontrevoliucionieriai—dušmanai mokomi ir vykdo ardomąją ir kitokią diversinę veiklą šalyje. Kokia gali būti kalba apie Vakarų "pagalbą" laisvei apginti", jeigu dušmanai sugriovė 230 licejų ir vidurinių mokyklų, 1438 pradinės mokyklas, 106 medicinos centrus. Banditai žudo mokytojus ir Afganistano valdžios atstovus, vykdo diversijas, sprogdina elektros perdavimo linijas, palikdami be energijos pramonės įmones, gyventojus—bei šviesos ir šilumos. Jokios "laisvės gelbėtojų" aureolės nepakeis žmonijos daugumos nuomonės, anot kurios Vakarai, ir visų pirma Amerika, Afganistano atžvilgiu eina ne tuo keliu.

Iš pat pradžių prieš Afganistano revoliuciją ir liaudį Vakarai ėmėsi priešiškių akcijų. Tai vertė patį Afganistaną gintis nuo jam priešiškių jėgų.

Bet kai imperializmas ir reakcija pradėjo plataus masto intervenciją prieš demokratinį Afganistaną, kai į jo teritoriją buvo perverstos ginkluotos banditų formuotės ir iškilo tiesioginė grėsmė revoliuciniams liaudies iškovojimams, ADR vyriausybė kreipėsi į Tarybų Sąjungą ir paprašė pagalbos, taip pat ir karinės pagalbos. Tarybų Sąjungos vadovybė, sutinkamai su draugystės, geros kaimynystės ir bendradarbiavimo sutartimi, taip pat būdama suinteresuota užtikrinti savo pietinių sienų saugumą, teigiamai reagojo į šį prašymą.

Tarybų Sąjungos vyriausybė ne kartą pareiškė, kad ribotas karinis kontingentas įvestas į ADR

laikinai, kad jis bus išvestas, kai tik liausis intervencija iš užsienio. Tačiau Vakarų ir kai kurių kitų šalių valdančiuosiuose sluoksniuose sąmoningai apsimeta, kad visa tai jiems nėra žinoma.

Neseniai JAV prezidentas—jau kelintą kartą—teigė, kad, esą, Tarybų Sąjunga naudoja Afganistane cheminį ginklą. Tai—oficialiai paneigė Tarybų Sąjungą. Tai paneigė SNO komisijos ekspertų pranešimo išvados. Nebuvo ir nėra jokių faktų, kad Tarybų Sąjunga būtų naudojusi cheminį ginklą Afganistane ar kuriam nors kitame pasaulio rajone.

Noriu priminti, kad Vakarų kai kurie valdžios sluoksniai neretai Afganistano problemą mėgina sieti su santykiams Tarybų Sąjungos atžvilgiu. Kai kas net panaudoja ją, siekdamas pakirsti įtempimo mažinimo procesą, pateisinti savo militaristines programas.

Mėginimai Tarybų Sąjungos ir JAV, Rytų ir Vakarų santykių vystymą sieti su įvykiais Afganistane negali nestebinti.

Tarybų Sąjunga neketina laikyti savo kariuomenę Afganistane visą laiką. Tai ji aiškiai pareiškė. Ribotas Tarybų Sąjungos karinis kontingentas bus išvestas iš Afganistano. Bet prieš tai turi būti nutrauktas užsienio ginkluotas kišimasis į Afganistano reikalus ir užtikrintos patikimos tarptautinės garantijos, kad kišimasis nebus atnaujintas.

Jungtinių Valstijų administracija, kaip ir kai kurių kaimyninių Afganistanui valstybių vyriausybės, turi galimybę pademonstruoti savo suinteresuotumą likviduoti įtempimą ryšium su įvykiais Afganistane. Kelias į politinį padėties suregulavimą atviras. Jo pagrindai išdėstyti ADR vyriausybės pasiūlymuose, pateiktuose 1980 metų gegužės mėnesį ir 1981 metų rugpjūčio mėnesį. Per SNO generalinio sekretoriaus atstovą prasidėjusios Afganistano ir Pakistano derybos gali duoti kokybiškų poslinkių siekiant politiškai sureguliuoti padėtį. Norintiems pasiekti Afganistano padėties politinio suregulavimo ginklų imtis neverta. Reikia sėsti prie derybų stalo. **Apolinaras Sinkevičius**

Ispanija pergyvena vilčių ir lūkesčių metą

Ispanija—vidutiniškai išsivysčiusi industrine agrarine kapitalistine valstybe. Tai vienintelė Europos šalis, kur dar yra stambių žemvaldžių. Maždaug pusė žemės priklauso grandams-magnatams, latifundininkams. Vargu ar surasime kitą šalį, kur būtų tokia gili praraja tarp turtoolio ir skurdžiaus.

Keliaudami po šalį, mes matėme nemažą kaimų. Žemes sklypeliai beveik visur, kur lygesnė vietovė, aptverti neaukštomis, gal metro aukščio akmenų tvorelėmis. Matėme valstiečius, skurdžiuose, laukeliuose ganančius keliolikos avių būrelius. O štai paskui didžiule avių banda persimetęs per petį kelioninį maišą su maistu eina piemuo—visa gyvenimą jis lenkia nugarą turtooliui. Matėme kalnuose įrengtus urvus, rūsius,—tai šaldytuvai, kur laikomos skurdžios maisto atsargos, vynos. Mažos iš molio krėstos gryčios. Tik kur ne kur dviaukščiai namai su balkonais, vidaus kie-

Vilnis, 1983 balandžio 14

mais—tai pasiturinčiųjų valdos. Negalėdami užsidirbti pragyvenimui, valstiečiai išeina iš kaimų, ieško darbo miestuose užsienyje.

Ne šypsena, o susirūpinimas ir miestų gyventojų veiduose. Ilgos eilės prie municipalitetų įdarbinimo biurų. Bet viltys dažniausiai paliekamos anapus "darbo biržų" durų. Ir Madride, ir Barcelonoje, ir kituose miestuose mums pasakojo, kad ypač sunku rasti darbą jauniems žmonėms ir tiems, kuriems per 40-50. Gal todėl šalyje pastaraisiais metais auga nusikalstamumas, gal todėl parkuose, skveruose būriais be tikslo slampinėja jaunuoliai. Kai kurie iš jų apsvaigę nuo narkotikų...

Sužinojome, kad minėtieji įdarbinimo biurai rūpinasi ir nedarbo pašalpų išmokėjimu. Bet gauti jas gali toli gražu ne visi, o tik turintys darbo stažą. Priklausomai nuo jo pašalpos mokamos nuo 3 iki 18 mėnesių. O praėjus šiam laikotar-

KAPITALO PASAULYJE

— Čia visuomet sėdėdavo vargšai, tad nekreipk dėmesio į jų prašymus. Pieš. iš „Berliner caitung“.

Salvadoro patriotų radijo stotis "Venseremos"

Kas dieną 6 valandą ryto ir 18 valandą eteryje pasigirsta radijo stoties "Venseremos" ("Mes nugalėsime") balsas. Tai oficialus Salvadoro patriotų—Fārabunde Marti nacionalinio išsivadavimo fronto—balsas. Jis ragina Salvadoro piliečius kovoti už laisvę, prieš priespaudą, imperializmą. Kiekviena laida, kuri girčiama Salvadore, Karibų baseino šalyse, JAV pietinėse valstijose, Meksikoje, Kolumbijoje, Venezueloje, pradeda įvykių kroniką.

Sudėtinga paruošti ir išleisti eterin kiekvieną dieną dviejų valandų laidas. Tačiau per savo veiklos 24 mėnesius stotis nedirbo tik dvi dienas. Anksčiau Salvadore veikusi Panamerikos katalikų radijo stotis buvo uždaryta, dalis laikraščių redaktorių išvaikyta. Chunta kontroliuoja visas likusias radijo stotis, spaudos leidinius, persekioja pažangius žurnalistus, o "Venseremos" gyvuoja.

Patriotinės radijo stoties "Venseremos" įkūrimo idėja priklauso grupei jaunų žurnalistų, San Salvadoro universiteto auklėtinių. Jie įtraukė į darbą komercinių radijo stočių operatorius ir diktorius, rado savanorių, kurių patirtis padėjo greitai įgyvendinti sumanymą.

Pirmą kartą "Venseremos" balsas nuskambėjo 1981 metų sausio

piui?

Lankantis Ispanijoje, ką tik buvo pasibaigę rinkimai į kortesus (parlamentą). Atėjusi į valdžią Ispanijos socialistų darbininkų partija iš Demokratinio centro sąjungos vyriausybės gavo liūdną palikimą. Pastarajai vaidant, dar labiau paaštrėjo ekonominė krizė. Nors 1978 metais priimta Ispanijos konstitucija paskelbė visų ispanų teisę į darbą, tačiau "nereikalingų žmonių" armija ne tik nesumažėjo, bet dargi išaugo beveik dvigubai ir pasiekė du milijonus—šešiolika procentų visų darbingų gyventojų. Liūdnas rekordas, žymiai viršijantis vidutinį bedarbių procentą Vakarų šalyse. Sunkią naštą paliko senoji vyriausybė ir užsienio politikos srityje, priėmusi eilę nepopuliarių sprendimų, pavyzdžiui, dėl įstojimo į NATO, pasirašiusi su JAV susitarimą dėl amerikiečių karinių bazių Ispanijoje. "Permainos jau prasidėjo"—pasakė naujosios vyriausybės vadovas Felipe Genzalesas, kalbėdamas apie vyriausybės programą per ketverius metus sudaryti papildomai 800 tūkstančių darbo vietų, siekima gerokai sumažinti infliacijos tempus. Ar pavyks tai padaryti, ar pasiseks šaliai pasukti demokratiškesniu keliu—sunku pasakyti.

Stasys Janilionis

10 dieną. Tada radijo stotis pranešė apie didelės patriotų operacijos pradžią. Tuo metu chunta bandė įtikinti Salvadoro gyventojus, pasaulio visuomenę, kad sukilėlių pasipriešinimas palaužtas, kad šalyje rimtis ir santarvė. "Venseremos" balsas buvo it perkūnas iš giedro dangaus. Prasidėjus atakoms mūsų, radijo stotis savo laidas transliuodavo po tris kartus per dieną.

Radijo stotis išikūrusi Morasano provincijoje, šalies rytuose, Chunta tai sužinojo iš amerikiečių, kurių vienas kosminių žemės palydovų perdavė stoties koordinatas. 1981 metų gruodžio 14 dieną chuntos vadeivos sukvietė vietinius ir Salvadore akredituotus užsienio žurnalistus. Jiems buvo pranešta, kad Morasano provincijoje vyriausybės kariuomenė aptiko ir sunaikino pagrindinę radijo stotį. Chuntos atstovai kalbėjo, kad į jų rankas pateko visi "Venseremos" įrengimai, propagandinė medžiaga, garso įrašymo aparatai. Jie net parodė žurnalistams "konfiskuotus" daiktus. Bet visa tai tebuvo propagandinis triukas. Chunta norėjo apgauti žurnalistus. Ji iš pykčio netvėrė savo kailyje; baudėjai nusiųsti amerikiečių duotu adresu, grįžo nieko nepėšę. Radijo stoties "Venseremos" sunaikinimo operacija žlugo.

Vėliau vienas radijo stoties darbuotojas papasakojo, kad vos tik jie sužinojo priešą pradėjus operaciją, susikrovė radijo siųstuva, kitą aparatūrą ir pasitraukė. Kai tik kareiviai išsidangino, radijo stoties darbuotojai gavo įsakymą greitai grįžti atgal. Visa ši operacija truko dvi dienas. Tai ir buvo tas trumpas laikotarpis, kai radijo klausytojai negirdėjo "Venseremos" balso. Gruodžio 16-ąją laidos vėl buvo tęsiamos.

Radijo stotis "Venseremos" transliuoja ne vien tik įvykių kroniką. Eteryje skamba diskusijos su įvairių šalių žmonių, su jais aptariama padėtis Salvadore. Dažni įvykių komentarai, reportažai iš kautynų lauko, interviu su pasipriešinimo vadovais. Pastaruoju metu pradėtos transliuoti literatūrinės programos, kuriose dalyvauja jauni literatai. Stotis taip pat telkia liaudį, ruošia ją kovai su chunta. Specialistai moko radijo klausytojus, įvairiuose rajonuose kovojančius partizanus, kaip pasigaminti ginklų, vaistų, kaip ruošti maisto atsargas, dalijasi partizaninio karo patirtimi.

Salvadoro gyventojai ne tik klausosi patriotinės radijo stoties laidų. Jie talkininkauja stočiai: rašo jos darbuotojams laiškus, pasakoja apie padėtį šalies provincijose.

Skuodas, Luknė ir Mosėdžio akmenys

VYT. ALSEIKA
mūsų bendradarbis Vilniuje

Ką mačiau

Kaukolikų naujoje mokykloje

Skuodas anksčiau buvo laikomas "Lietuvos užkampiu". Jis toli nuo Kauno, Vilniaus, net Šiaulių, bet iki Palangos vos 35 mylios ir čia pat—Latvijos sieną. Į Skuodą atvykau iš Palangos norėdamas geriau susipažinti su miestu. Kitas tikslas—apsilankyti Kaukolikų mokykloje, naujuose jos rūmuose, kur vyko mokslo metų baigimo iškilmės ir kur, gražiai gerbiamas Skuodo žemietis—mano tėvas dr. D. Alseika,—žymus Vilniaus krašto veikėjas. Jis buvo gimęs 1881 m. Urviuose. Taigi vos už kelių mylių nuo Kaukolikų mokyklos. Miręs Vilniuje, 1936 m. Patyriau: gražiai savo kraštiečių gerbia skuodiečiai, bet, deja, nepastebėjau jokio paminėjimo jo šimto metų gimimo dienos proga USA lietuvių emigrantinėje, dipuikiškoje spaudoje ar kurioje nors lietuviškų kolonijų.

Kaukolikų mokykla—astuonmetė. Ir tą dieną, kai atvykau, buvau sutiktas mokinukų su tulpėmis. Prie įėjimo į mokyklą mus ir vėl pasitiko mokiniai su mokytojais, tik dabar su duona ir druska. Lipome į antrą aukštą, kur nemažą sporto salę, kurioje apie dvi valandas vyko iškilmės, ir jas ilgai prisiminsiu. Sunku nupasakoti, kiek daug meilės savo mokytojams parodė vaikai. Jie ir juos, ir svečius apdovanojo gėlėmis, o mokyklos direkcija lyg atsidėkodama, savo mokinukus apdaliavo įvairiomis dovanomis. Paskui—meninė dalis. Kiek daug dainų, šokių! Nuoširdžiausiai dėkojau Janinai Dvarionienei (direktorė Ona Ežerskienė buvo išvykusi į Vilnių) ir visiems mokytojams už jaudinantį priėmimą, linkėjau sėkmės ateityje. Turėjau ir progos pasidalinti savo išpuščiais apie Ameriką, jos švietimą, mokytojų ir mokinių gyvenimą.

Apleidau mokyklą dar tvirčiau įsitikinęs—gražus auga jaunimas Žemaitijoje ir visoje Lietuvoje, darbščios mokytojos, o pats Skuodas gražus savo puikiais laimėjimais kultūros srityje, vertas šiltų pagyrimo, net ir nuostabos žodžių.

Luknės kolūkis ir jo kultūra

Netoli Skuodo, važiuojant į Lenkimus, surandi Luknės kolūki. Dar neseniai čia buvo tik akmenys, krūmai. O dabar? Dabar Luknės žemdirbiai iš hektaro priklia po 30 centnerių grūdų, kolūkis kas metai gauna milijonines pajamas.

Luknės kolūkis nustebina ir savo kultūros namais. Teisingai pastebėta: žmogus ne vien duona yra sotus...

Kultūros namai atidaryti prieš šešimt metų. Tada kolūkiui vadovavo Karolis Sičiūnas, pirmininkavęs keliolika metų. Kultūros namai čia tokie, kad, sakau, žiems nebūtų gėda stovėti ir didiame mieste. Vestibiulis erdvus, iviesus, veidrodžiais išpuoštas. Šalėje daugiau kaip 200 vietų žiūrovams, scena, kino aparatūra, kitos patalpos įvairiems kolektyvams, biblioteka. Antrame aukšte dirba kolūkio valdyba. Čia ir kabinetai žemės ūkio spe-

cialistams. Įdomu, kad kambarių sienos išmuštos ažuolo lentelėmis, lubos—įvairių spalvų medžio plokštėmis. Kiekviename kambari vis kitokie baldai—jie padaryti kolūkio žmonių, gražūs ir patogūs. Ir švietuvai vis kitokie. Nestebina, kad tokiuose kultūros namuose neretai gastroliuoja Klaipėdos ir kiti dramos teatrai, vyksta koncertai, dailininkų parodos. Pagaliau ir pati aplinka—graži, rūpestingai sutvarkyta, su gėlynais, ir su fontanu ties žilvičiu. Netoli ir Skuodiškių simbolinis papuošalas—akmuo.

Gražus Luknės kolūkis, bet geri ir kiti netolimi kolūkiai. Atsisveikinant su Skuodu bei jo rajonu, su visa Bartuvos upės dauba, slėniu verta priminti kelias jauno skuodiškio poeto J. Kurtinaičio eilėraščio "Lietuva" eilutes: "Tu—Bartuva—Prie tilto—mūsų uosto—ir aš tau žodį—vėlei surandu.—Kai tavo krantą—liepos aušros glosto—žemaitis žino—bus daugiau grūdų".

Mosėdžio akmenų karalijoje

Tokio "akmenų muziejaus" nerasi niekur kitur nei Lietuvoje, nei visoje Tarybų Sąjungoje, nei kitose šalyse. Tai retenybė, apie kurią daug kas rašo—lanko ir geologai, ir geografi, gausūs turistai. Apie Mosėdį skaitytojai jau yra skaitę, jie žino, kad tie akmenys traukia, kad jie verti didelio dėmesio.

Bet ir vėl verta priminti, kad visa "istorija" su akmenų rinkimu prasidėjo 1957 m., kai į Mosėdį atvyko dirbti jaunas, baigęs Kauno medicinos institutą gydytojas Vaclovas Intas. Žmonės kalbėjo: na, ir keistas žmogelis, ko jis vaikšto po laukus? Jis gi ieškojo akmenų, vis gražesnių, vis didesnių. Daug kas stebėjosi, bet Intas gydė žemaičius ir toliau rinko akmenis. Visi akmenys atgabenti į Mosėdžio sodybas sušvito nauju grožiu ir Lietuva neatsilieka nuo akmenų tėvynių—Švedijos ar Suomijos.

V. Into rūpesčiu atsirado tikrai įdomūs radiniai—perkūno kulkos, laumės pirštai, įvairios fantastiškos figūros, kurias gali sukurti tik gamta. Reikėjo daugiau žalumynų ir štai tas pats V. Intas laisvu laiku keliavo į Tolimuosius Rytus, Vidurinę Aziją ir ten surado želmenų, kurie papuošė, praturtino jo akmenų kolekcijas. Dabar Mosėdyje apie tūkstantis įvairių dekoratyvinių želdinių rūšių. Atsirado ir dirbtinis ežeras su gulbėmis ir vandens malūnu.

Didelis padarytas darbas, ir Lietuvos TSR vyriausybė tai tinkamai įvertino. 1979 m. LTSR Ministrų Tarybos nutarimu Mosėdyje įsteigtas Respublikinis unikalių akmenų muziejus. Bartuvos upės pakrantėje, 10 hektarų plote po atviru dangumi matyti ekspozicija su apie 600 akmenų. Čia pridursiu, kad iš viso V. Into žinioje dabar yra daugiau kaip 5000 akmenų. O paties muziejaus—parko autoriai yra architektai A. ir R. Kiškiai ir geologas A. Gaigalas.

Dabar apie tą akmenų muziejų rašo ir užsienio laikraščiai, žurnalai.

UŽ TAIKĄ PASISAKO IR DVASININKIJA

Kovos už taiką proceso neišvengė ir pasaulio dvasininkija. Didžiausias Jungtinių Amerikos Valstijų krikščionių susivienijimas—Nacionalinė katalikų vyskupų konferencija priėmė ganytojiško kreipimosi projektą, kuriuo 240 vyskupų pasmerkė branduolinią karą kaip "mirtiną nuodėmę". Tituluoti dvasiškiai ganytojai pareikalavo iš 51 milijono Amerikos katalikų imtis konkrečių veiksmų kovojant prieš branduolinę beprotę. Stai New Yorko River-side bažnyčios laikraštyje "Pastabos apie nusiginklavimą" spausdinami ne bendri religiniai pamokslai, o konkretūs klausimai: ar išsiuntei vietinei arba federalinei valdžiai laišką, reikalaujamas paskelbti savo parapiją nebranduoline zona? Ar pardavei branduolinį ginklą gaminančių korporacijų akcijas? Vyskupų kreipimosi projektas, nejuokais suneraminęs Vašingtono administraciją, gegužės mėnesį bus apsvarstytas Čikagoje įvykstančioje Nacionalinėje katalikų vyskupų konferencijoje ir taps konkrečia Amerikos katalikų veiksmų programa.

Blaiviai mąstantiems Tarybų Lietuvos dvasininkams kova už taiką irgi niekada nebuvo už rūpesčių nuošalės. Europos katalikų taikos forumu tapo 1964-aisiais metais įsikūrusi nuolat veikianti Berlyno konferencija, kurios steigėju yra ir šios konferencijos Prezidiumo narys, Kauno kunigų seminarijos rektorius, teologijos mokslų daktaras, profesorius Viktoras Butkus. Berlyno konferencija—tai katalikų taikos šalininkų sąjūdis, į kurį įeina 23 Europos valstybės ir Vakarų Berlynas. Pagrindą šiam sąjūdžiui sudaro popiežiaus Jono XXIII taikos enciklika "Pacem in terris", Vatikano II-jo susirinkimo Pastoralinė Konstitucija bei popiežiaus Povilo VI-ojo enciklika "Populorum progressio".

Berlyno konferencija laiko savo pareigą siekti, kad pasitikėjimas ir savitarpio supratimas palaipsniui panaikintų žmonijos pasidalijimą į priešiškas karines—politines gruputes. Visų valstybių santykiai, pabrėžia šio forumo dalyviai, turi tapti taikos ir savitarpio bendradarbiavimo santykiais. Stai kodėl Berlyno Konferencija galima teisėtai pavadinti Europos katalikų avangardu. Ji vaidina labai didelį vaidmenį suaktyvinant ir mobilizuojant Europos katalikus kovai už tarptautinio įtempimo mažinimą bei stabilią taiką.

1982 metų lapkričio 17-19 dienomis Berlyne įvyko šios konferencijos VIII plenarinė sesija, kurioje dalyvavo apie 300 delegatų iš 25 Europos šalių ir nemažas būrys stebėtojų iš įvairių kontinentų. Tarybų Sąjungos dešimties dvasininkų delegacijai vadovavo Kauno kunigų seminarijos rektorius, teologijos mokslų daktaras, profesorius Viktoras Butkus. Vieną iš trijų referatų skaitė Tarybų Latvijos vyskupas Valerijans Zondaks. Sesijos dalyviai priėmė kelis dokumentus, vienas iš jų—"Atsisaukimas į Europos katalikus", kur akcentuota padidėjęs branduolinio karo pavojus dėl Jungtinių Valstijų ir NATO bloko nežabotų ginklavimosi var-

žybų. Juo Europos katalikai paraginti padaryti visa, kad žmonija būtų apsaugota nuo branduolinės katastrofos. Sesija priėmė nutarimą, kuriuo solidarizavosi su Jungtinių Valstijų vyskupais, kovojančiais prieš naujų raketų dislokavimą Europoje. Berlyno Konferencija palaiko glaudžius ryšius su Pasauline Taikos taryba. Beje, 1982 metais Berlyno Konferencijos prezidiumo narys profesorius Viktoras Butkus buvo Pasaulinės Taikos tarybos apdovanojamas medaliu "Už taikos ir saugumo išsaugojimą tautų tarpe". Taip buvo įvertinta ir visa Tarybų Lietuvos dvasininkijos veikla kovoje už taiką. Belieka pridurti, jog kilniame Berlyno konferencijos darbe aktyviai dalyvauja Kauno kunigų seminarijos prefektas Algis Kajackas, šios seminarijos profesoriai Algis Turčinskas, Steponas Brazdeikis, vicerektorius Vytautas Vaičiūnas, Vilkaviškio dekanas Juozas Preikšas, Jiezno klebonas Bronius Bulika, Vilniaus kancleris Jonas Deksnys ir daug kitų Lietuvos dvasiškų.

Taikos išsaugojimo problema šiandien pati svarbiausia. Natūralu, kad jai nėra abejingi visi sąžiningi planetos žmonės, jų tarpe ir Tarybų Lietuvos dvasininkai.

Kazys Bagdonavičius

PIRŠ CHEMINĮ GINKLĄ

Vokietijos socialdemokratų partijos valdybos prezidiumas stoji už tai, kad būtų likviduotos visos rūšys cheminio ginklo Centrinėje Europoje. Kaip pareiškė Vokietijos socialdemokratų partijos atstovas po partijos vadovybės posėdžio Liudvigshafeno mieste, tai būtų pirmas žingsnis siekiant visiškai ir visuotinai likviduoti šį ginklą.

Vokietijos socialdemokratų partijos valdybos prezidiumo nuomone, visos centrinės Europos valstybės, jų tarpe VFR, turi įsteigti zoną, kurioje nebus cheminio ginklo. Be to, šalys, esančios šioje zonoje, atsisakytų turėti cheminį ginklą.

Vokietijos socialdemokratų partijos pirmininkas V. Brantas, kalbėdamas žurnalistams, pareiškė, kad į socialdemokratų rinkiminę programą jau įtraukti nuostatai, draudžiantys gaminti ir dislokuoti bakteriologinį ir cheminį ginklą VFR teritorijoje, taip pat reikalaujantis likviduoti šį ginklą visame pasaulyje. Dabar, pabrėžė V. Brantas, Vokietijos socialdemokratų partijos valdybos prezidiumas išvystė šią idėją ir nutarė ateityje kovoti, kad Centrinėje Europoje būtų įsteigta zona be cheminio ginklo.

TRUMPAI

Pasiskelbęs būti kandidatu į prezidento postą Kalifornijos demokratu sen. Alan Cranston pakartojė, kad jis prieš branduolines bombas, už nusiginklavimą ir tautų sambūvį.

Per praeitais metais vykusius kongreso rinkimus, kur galima buvo balsuoti už iššaldymą branduolinio ginklo, 11,606,822 balsuotojai pasisakė už iššaldymą, 7,884,507 prieš iššaldymą.

Mičigano valstijoje fabrikai taip užtersė 10 upių, kad meškieriotojams tose upėse patartina nemeškierioti. Girdi, žuvis yra užnuodytos.

Vilnis, 1983 balandžio 14

APIE VIENĄ KNYGĄ IR JOS AUTORIŲ

Pavadinimas pavadiniu, bet rašant išeina taip, kad užprogramuotą seką tenka keisti ir pradėti... nuo autoriaus.

Tas autorius—tai Vytautas Landsbergis. Iš pažūros—mielas inteligentiškas žmogus. Man atrodo, kad jo esybę nusakytų žodis "švelnumas". Netgi—minkštas švelnumas, ne toks kaip, sakym, vata, o pripildytas atidos, globėjiskų intencijų jaunesniems, erudicijos ir profesinio išvalgumo.

Savęs "pardavimas" muzikai, menui, meilė Lietuvai—čia jo darbų pamatas. Galbūt kas paveldėta ir iš senelio, žymaus dramaturgo, ir iš tėvo architekto. Tokia jau ši meno žmonių dinastija, be išskaičiavimų atiduodanti save gimtai žemei, jos dvasingumui.

Neperseniausiai muzikologas profesorius V. Landsbergis minėjo savo gyvenimo 50-metį ir kūrybinio darbo 30-metį. Ta proga jis buvo gražiai pagerbtas Vilniuje, jam suteiktas Lietuvos TSR nusipelnusio meno veikėjo garbės vardas.

Be abejo, jo darbo viršūkalnė—jo knygos apie Čiurlionį, kuriomis siekė aprašyti šį lietuvių meno šviesulį, įminti jo mįslę, priartinti jį prie mūsų, pagarsinti visam pasauliui. "V. Landsbergio Čiurlioniana,—rašė "Literatūros ir meno laikraštys" D. Palionytė,—ko gero nebūtų įgavusi visuotinio skambesio, jei visa, kas sukaupia ir kaupiama, nebūtų daroma su skrupulingu mokslininko kruopštumu ir dokumentiniu tikslumu. Jis jau toks: iš požemių iškas, iš už jūrų marių parsisiusdins, kad tik knyga, straipsnis, anotacija, paskaita, radijo laida būtų išsamesnė".

Toks profesorius būdo brožas padėjo parašyti knygą, kurią kaip tik turėjome omeny, rašydami pavadinimą. Ta knyga vadinasi "Česlovo Sasnausko gyvenimas ir darbai", ji iš Lietuvos jau yra pasklidusi išeivijoje. Tai pirmoji didelės apimties studija apie Č. Sasnauską. Tiesa, apie jį yra rašęs JAV gyvenęs kompozitorius J. Zilevičius, tačiau tiek dėl savo profesinio pasirengimo, tiek ideologinės platformos nepajėgęs visapusiškai įvertinti, kaip tai daro V. Landsbergis, Č. Sasnausko kūrybos, muzikinės veiklos.

V. Landsbergio knyga apie Č. Sasnauską—tai didelis XIX a. pabaigos XXa. pradžios lietuvių muzikinio gyvenimo Peterburge paveikslas, atskleidžiantis kompozitoriaus ryšius su lietuvių ir kitų tautybių menininkais. Knygoje daug pasakojama apie Č. Sasnausko vadovaujamą Peterburgo lietuvių chorą, jo užmoji įsteigti Vilniuje lietuvišką muzikos mokyklą, apie lietuvių liaudies dainų natų leidimą... Kaip pastebi muzikologas J. Gaudrimas, knygoje pirmą kartą taip išsamiai lietuvių muzikos istorijoje nušviesta Č. Sasnausko bažnytinės ir vargonų muzikos specifika.

Knygoje atgijo ne tik žinomosios dainos "Užmigo žemė" kūrėjo asmenybės brožai, bet ir visa

Vilnis, 19 J balandžio 14

prieštaringa kovos už kultūrinę nacijos atgimimą epocha, XIX šimtmečio ir dar senesnių laikų muzikinis gyvenimas, iš kurio prasikalė mūsų muzikos dabartis. Iki V. Landsbergio niekas nebuvo mėginęs apibendrinti rašytojų K. Donelaičio, A. Strazdo, A. Barausko, V. Kudirkos muzikinės veiklos...

Istorija—per dabartį, dabartis—per istoriją. Mokyti iš sukauptos žmonių patirties. Tai savo knygomis, straipsniais tvirtina V. Landsbergis. Tokiai darbo krypti Lietuvoje yra realios sąlygos—čia branginamas ir skelbiamas tautos kultūrinis palikimas. Prisiminkim: respublikos Lietuvių kalbos ir literatūros institutas pradėjo leisti didelio užmojo daugiatomį "Lietuvių liaudies dainyną". Vartome lietuvių XIX a. anonimines poezijos rinktinę. Puošniausiai leidžiami lietuvių literatūros klasikų raštai...

Tik keli po ranka pakliuvę naujai pavyzdžiai. Arba kad ir ta pati V. Landsbergio knyga "Č. Sasnausko gyvenimas ir darbai".

Kultūrinis palikimas suauga su šių dienų gyvenimu, tauta kuria kultūrą ir rašo jos istoriją.

Juozas Mockus

LIETUVIŲ RAŠYTOJŲ KNYGAS LEIDŽIA UŽSIENY

Čekoslovakijoje išėjo iš spaudos "Lietuvių poezijos antologija". Čia neseniai išleistas taip pat J. Baltušio romanas "Sakmė apie Južą", dar kelios lietuviškos knygos.

Apie stiprėjantį bendradarbiavimą su kitų šalių leidyklomis Eltos korespondentą informavo Visasąjunginės autorių teisių agentūros Lietuvos respublikinio skyriaus viršininkas J. Leikauskas:

—Praėjusiais metais užsienio šalyse išleista trylika mūsų autorių knygų, pasirašytos 25 sutartys, suteikiant teisę užsienio firmoms leisti Tarybų Lietuvos rašytojų, mokslininkų, kompozitorių kūrinius. Pažymėtinas padidėjęs susidomėjimas mūsų moksline literatūra. Štai Vokietijos Federatyvinėje Respublikoje ruošiamasi išleisti J. Poželos monografiją (puslaidininkų fizikai), Prancūzijoje—J. Mockaus (matematika) ir J. Cukerzio (biologija), JAV—A. Matulionio (tekstilės technologija), Indijoje—J. Brėdikio (medicina) darbus ir taip toliau.

Savo ruožtu mūsų leidyklos įgijo teisę išleisti nemažą užsienio autorių knygų.

Neapsiribojame knygomis—mūsų veiklos diapazonas yra platesnis. Tarpininkaujant autorių teisių agentūrai, praėjusiais metais įvairių šalių spauda—daugiausia ČSSR, VDR, JAV, Olandijos ir VFR—publikavo 145 mūsų respublikos autorių mokslinius straipsnius. Beveik šimtą kartų užsienyje skambėjo M. K. Čiurlionio, E. Balsio, J. Juzeliūno, B. Kutavičiaus, O. Balakausko ir kitų kompozitorių kūrinių.

Meno atžalynas

Knyga, skulptūra, daina... Kas būtų be jų mūsų gyvenimas? Šulinys be vandens, medis be lapų. O kaip kasmet stebina pavasario gležna žaluma, taip žmones greičiau sudomina jauno poeto, dailininko, kompozitoriaus kūriniai. Jų veržlumas, naujos mintys ir emocijos, šviežia pasaulėjauta netrunka tapti daugelio dvasine savastimi.

Prie visų Tarybų Lietuvos kūrybinių sąjungų ir draugijų yra susibūrusios jaunųjų menininkų sekcijos, susivienijimai: architektų, dailininkų, rašytojų, kompozitorių, kinematografininkų, žurnalistų, kino mėgėjų, fotomenininkų, liaudies meno bičiuliai. Štai Vilniaus jaunųjų rašytojų sekcija buria šiandieninius pradedančiuosius literatus—daugelis jų, būdami sekcijos nariai, debiutuoja pirmomis savo knygomis, leidžia kitus savo kūrinius, tampa Rašytojų sąjungos nariais.

Kūrybinius jaunųjų susivienijimus šefuoja žymiausi respublikos literatūros ir meno veikėjai—įvertina jų darbus, pataria, paskatina.

Kas vasarą rengiamos kūrybinio jaunimo stovyklos—seminarai. Jose principingai vertinami naujausi jaunųjų kūriniai, su respublikos liaudies ūkio klausimais bei problemomis supažindina atsakingi darbuotojai, pramonės ir žemės ūkio kolektyvų vadovai.

Profesinėse technikos mokyklose vyksta renginiai "Kūrybinis jaunimas—būsimajam darbininkui". Čia jaunieji poetai, prozininkai, aktoriai, dainininkai, kompozitoriai skaito ir atlieka savo kūrinius, išklauso moksleivių nuomonę.

Komjaunimo ir kūrybinių organizacijų renginiai skatina pasitempti autorius ir atlikėjus, atkreipti dėmesį į daugelį aktualių temų. Tai pasakytina apie jaunųjų estradinės dainos konkursus "Vilniaus bokštai", vaikų ir jaunimo knygos savaites, meno dienas rajonuose, respu-

blikines jaunųjų dailininkų, architektų, fotomenininkų parodas, apžiūras, kūrybinius internacionalinius susitikimus, festivalius. Visa tai palieka ne tik ryškius pėdsakus kūrybinėse biografijose, bet ir konkrečiai įgyvendintus darbus.

Vilniuje leidžiama "Tiesa" rašo, kad Tarybų šalies meno arenoje dažnai girdime Lietuvos atstovų pavardes. Štai aštuntojoje sąjunginėje jaunųjų architektų apžiūroje—konkurse laureatais tapo L. Merkinas, S. Sarkinas, J. Anuškevičius, K. Pempė, G. Ramunis. TSRS dailininkų sąjungos premiją pelnė V. Krutinis, TSRS dailės akademijos premiją įvertintas skulptoriaus G. Žuklio kūrinys. Pelnė mūsų respublikos jaunieji žurnalistai tapo sąjunginio konkurso laureatais. Tai tik nedidelė dalis džiugių atgarsių, rodančių Tarybų Lietuvos jaunųjų menininkų įnašą į Tarybų šalies daugiacionalinę kultūrą.

Jaunųjų menininkų kūryba gyvena ne tik respublikos sostinėse, bet ir Kauno, Klaipėdos, Šiaulių, Panevėžio miestų, taip pat daugelio rajonų centrų kultūrinį gyvenimą.

Sakoma, jog anksti atsikėlęs—nesigailėsi. Tas pat ir kūryboje, apskritai visuose darbuose.

Anksti ir atsakingai kūrybinio darbo ėmėsi šiandien dar jauni, bet jau spėję tarti svarų žodį poetai A. Verba, A. A. Jonynas, V. Rubavičius, R. Vanagas, prozininkas D. Mušinskas, literatūros kritikai, J. Riškutė, S. Žukas, A. Kalėda, dailininkai R. Dalinkevičius, S. Kuzma, J. Daniliauskas, kompozitoriai G. Kuprevičius, A. Marinaitis, M. Urbaitis. Pastaruoju metu "Vagos" leidykla išleidžia daugiau jaunesnių autorių pirmųjų knygų. Visa tai labai skatintina, nes padeda jaunajam rašytojui greičiau įveikti kūrybinio augimo sunkumus, vadinas, gyvena visą literatūros procesą.

A. K.

Edita Nazaraite. DVIESE.

kitomis kalbomis pasakojančiu apie tarybinio mokslo ir technikos laimėjimus. Eksponuojama daug įvairių sričių mokomosios literatūros žymių tarybinių mokslininkų monografijų.

Kalbėdamas iškilmingoje parodos atidarymo ceremonijoje, Ispanijos švietimo ir mokslo ministerijos generalinis direktorius Emilijus Lama Espinosa pažymėjo didžiulį Tarybų Sąjungos indėlį į pasaulinio mokslo ir technikos vystymą, ypač į kosminės erdvės tyrimą. Ispanijos vyriausybės vardu jis pareiškė didelį suinteresuotumą plėtoti ilgalaikį Tarybų Sąjungos ir Ispanijos bendradarbiavimą mokslo ir kultūros srityje, įskaitant abiejų šalių aukštųjų mokyklų bendradarbiavimą.

BALTIŠTŲ SUSITIKIME

Vokietijos Demokratinės Respublikos sostinės Berlyno Humboltų universitete įvyko 52-asis baltistų susitikimas. VDR nacionalinio slavistų komiteto baltistikos komisija aptarė 1982 metų darbo rezultatus. Komisijos pirmininkas prof. dr. Viktoras Falckenhanas supažindino susirinkusius su Tarybų Lietuvos rašytojų kūrinių—J. Baltušio "Sakmė apie Južą", A. Drilingos "Jau saulelė". Buvo perskaitytas pranešimas istorine tema—apie vokiečių ir lietuvių literatūrų ryšius XIX amžiuje.

TARYBINIŲ KNYGŲ PARODA

Madrido politechnikos universitete—vienoje iš didžiausių Ispanijos aukštųjų mokyklų—atidaryta tarybinių mokslinių-techninių knygų ir literatūros apie rusų ir tarybinių daugiacionalinį meną paroda. Parodą surengė Sąjunginė autorių teisių agentūra ir Sąjunginis susivienijimas "Meždunarodnaja kniga" kartu su Politechnikos universiteto rektoratu, nacionaliniu Ispanijos knygų institutu ir knygų prekybos firma "Rubinjos".

Ekspozicijoje—daugiau kaip 2 tūkstančiai knygų, rusų, ispanų ir

Anoj pusėj Krekenavos

Panevėžio tarpkolūkinės gyvulininkystės įmonės penimų kiaulių cecho komjaunimo—jaunimo brigados narės [pirmoje eilėje iš kairės į dešinę] Laima Pučotaitė, Rita Čepurnienė, Zofija Grigorienė, Vilija Blažiuonienė, antroje eilėje—Irena Kučienė ir Ana Kalnienė.

Panevėžio tarpkolūkinėje gyvulininkystės įmonėje antraisiais vienuoliktojo penkmečio metais gauta 4853 tonos kiaulių priesvorio—302 tonom daugiau negu buvo planuota, parduota 4850 tonų daugiau negu numatyta planines užduoties. Kiekvienas bekonas per parą paskūkdavo vidutiniškai po 600 gramų. Išauginta 58 tūkst. paršelių—2 tūkst. daugiau nei planuota.

— Mūsų žmonės brangina duotą žodį,—sako partinės organizacijos sekretorius Efreimas Urbonas.

Įmonės vyr. ekonomistė Nijolė Antanavičienė priduria: centnerių kiaulienos pagaminti sunaudota 4,6 pašarinio vieneto—0,7 mažiau nei 1981 metais.

Pirmūnų gretose daug darbščių žmonių. Socialistinio lenktyniavimo nugalėtojo vardas nuolat atitenka penimų kiaulių cecho kolektyvui. Neatsitiktinai. Gyvulininkystės meistrės Marijos Raicevičienės prižiūrimi bekonai per parą priauga vidutiniškai po 639 gramus. Stropi ir darbšti operatorė Vanda Rudzianskienė, pernai nupenėjusi 3600 bekonų.

Į cecho pasiekimų aruodą žymų indėlių įnešė komjaunimo—jaunimo brigada, vadovaujama zootechnikės Vilijos Blaževičienės. Septynios jaunosios operatorės buvo įsipareigojusios gauti 1575 tonas kiaulių priesvorio, o jau iki gruodžio 1 dienos gavo 1840 tonų. Darbštumu, pareigingumu garsėja operatorės— I klasės gyvulininkystės meistrė Antanina Junevičienė, II klasės meistrė Ana Kalnienė, Zofija Grigorienė.

Gero žodžio nusipelnė Rubikių reprodukcines fermos operatorės Regina Palubinskienė, Aleksandra Krikštonaitienė, auginančios veislinės kiaulaitės.

Kas nenori žengti koja kojon, pažeidinėja darbo drausmę, su tais darbščiam kolektyvui nepakeliui. Del to buvo parodytos durys traktorininkui Kaziiui Baltrušaičiui, operatoriui Edvardui Nedzviegai, pagalbiniam darbininkui Petruui Ka-

čanui. Įmonės administracija žiūri, kad būtų tinkamos darbo ir buities sąlygos. Įmonėje veikia valgykla, yra dušai, persirengimo kambariai. Padedant rajono centrinės ligoninės gydytojams, įrengiamas fizioterapijos kabinetas. Čia bus ir plaukijimo baseinas.

Vakarais meno saviveiklos entuziastai, dainos mylėtojai sueina į estradinio, moterų ansamblių, kitų meno kolektyvų repeticijas. Įmonė sudarė bendradarbiavimo sutartį su Panevėžio dramos teatru.

Veinas svarbiausių šių metų užmojų—visuose įmonės cechuose įdiegti kolektyvinę rangą. Šiuo metodu jau dirba reprodukcinio cecho operatoriai.

A. Oriantas

Kauno "Jiesios" eksperimentinėje dailiosios keramikos gamykloje pradėta serijinė kavos servizų, dekoratyvinių porceliano suvenyrų gamyba. Šiomet pirkėjai gaus 4000 kavos servizų. Iki penkmečio pabaigos jų gamyba padidės dvigubai.

Nuotraukoje: Puodelių formavimo linija.

V. Gulevičiaus nuotrauka

ŽMOGAUS SVEIKATAI

Respublikos kurortai gerai vertinami ne tik šalyje, bet ir už jos ribų. Tačiau padaryta dar toli gražu ne viskas, prieš akis nemaža problemų. Išsprendus jas, išsiplėstų kurortinis gydymas, pagerėtų jo kokybė ir efektyvumas.

Svarbiausi sanatorinių kurortinių įstaigų uždaviniai—toliau plėsti kurortų gydymą, stiprinti kurortų sanitarinių zonų apsaugą, racionaliai naudoti kurortinius išteklius, kelti darbuotojų kvalifikaciją. Taip pat būtina tobulinti gydymo ir kurortinės reabilitacijos sistemą bei metodus, spręsti aktualias kurortinės teorijos ir praktikos problemas, greičiau panaudoti tyrimų rezultatus praktikoje.

Plėčiant kurortų materialinę bazę, numatyta Druskininkuose pastatyti naują 300 vietų "Dainavos" sanatorijos miegamąjį korpusą, mineralinio vandens gėrimo galėriją, rekonstruoti dietinę "Sveikatos" valgyklą. Praėjusiais metais Druskininkuose pastatytas modernus "Pušyno" sanatorijos miegamasis korpusas. Palangoje jau baigta statyti naujos fizioterapijos gydyklos pirmoji eilė ir plaukijimo baseinas. Suprojektuotas 750 vietų gydymasis pensionatas Vanagupėje. Birštone bus statoma nauja fizioterapijos gydykla su poliklinika, 500 vietų dietinė valgykla, įrengtas klimato terapijos ir gydymosi kūno kultūros parkas. Likėnuose rekonstruota katilinė, baigiami statyti vandens valymo įrenginiai.

Stiprinant kurortų sanitarinių zonų apsaugą, mažinant kurortų ir rekreacinių zonų biosferos už-

teršimą, dar didesnis dėmesys bus skiriamas kurortų želdiniams, kovai su triukšmu, bus apribotas autotransporto judėjimas.

Sanatorinių kurortinių įstaigų darbuotojų kvalifikacijai didelę įtaką turi jų sisteminga specializacija ir tobulinimasis. Šiandien sanatorijose kartu su gydytojais dirba ir kiti kvalifikuoti specialistai (dietologai, fizioterapeutai, psichoterapeutai, gydymosi kūno kultūros metodininkai). Tokių specialistų mums reiktų daugiau.

Dabar Lietuvos profsąjungų kurortų valdymo taryba stengiasi plėsti tėvų ir vaikų kurortinį gydymą. Tam sanatorijose steigiami specialūs skyriai. Pavyzdžiui, Druskininkų "Nemuno" sanatorijoje įsteigtas skyrius tėvams su vaikais, sergančiais cukriniu diabetu gydyti. Birštono "Spalio" sanatorijoje—tėvams su vaikais, sergančiais virškinimo sistemos ligomis. Nemažą reikšmę turi ir kiti siauros specializacijos skyriai sunkiomis chroniškoms ligomis sergantiems ligoniams. Bendradarbiaujant su Kauno medicinos instituto akušerijos ir ginekologijos katedra, Druskininkų "Vilniaus" sanatorijoje sėkmingai gydomas moterys, sergančios nevaisingumu. Birštono kurorto "Spalio" sanatorijoje, bendradarbiaujant su Vilniaus universiteto medicinos fakulteto infekcinių ligų katedra, įkurtas skyrius ligoniams, persirgusiems virusiniu hepatitu gydyti. Viename Likėnų sanatorijos skyriuje gydomi ligoniniai, kuriems pakenktos nugaros smegenys.

V. Meška

Pailgės Šiaulių miesto bulvaras

Šiauliečiai vadinami ne vienos naujovės pradininkais. Šį vardą jie pelnė ir už pėsčiųjų bulvarą Vilniaus gatve. Tai buvo vienas pirmųjų bandymų centrinės miesto gatvės atkarpą atiduoti pėsčiams, nukreipti nuo jos transporto eismą.

Dabar už tokias "pėsčiųjų salas" balsuoja visi, nes įsitikinta jų nauda ir žmogui, ir miestui. Žinoma, per tą laiką urbanistikoje išryškėjo kai kurių naujų tendencijų, dabar labiau matyti, ką buvo galima padaryti geriau, negu pirma, kad miestietis pėsčiųjų takė rastų patogumų, kad jame jaustųsi jaukiai, o ir pats bulvaras labiau papuoštų miestą. Šiauliečiai architektai R. Kačinskas, V. Kačinskas ir V. Mazuronis dabar projektuoja Vilniaus gatvės bulvarą tęsinį, ir tai nori įgyvendinti praktikoje.

Bulvaras šiuo metu yra 900 metrų. Jis dar pailgės puskilometru ir nusišęs iki Draugystės prospekto. Projektuotojai, perėmę sukauptą patyrimą, nestokoja gražių sumanymų, brėžiniuose gimsta įdomūs sprendimai. Statybos darbus žadama pradėti šiais metais.

— Atskiro naujojo bulvaro dalys turės įvairias funkcijas—prekybinę, kultūrinę, pramoginę. Geografiniu bei istoriniu miesto centru laikomas skveriuokas prie "Voveraitės" parduotuvės—čia ir turėtų išdygti meninis akcentas, simbolizuojantis Šiaulių įkūrimą,—pasakoja architektas V. Mazuronis.

Savotiškiems parodų rūmams po atviru dangumi pritaikyta

"Verpsto" fabriko tvora. Čia ketinama įrengti specialias vitrinas, kuriose savo kūrybą demonstruos dailininkai, fotografai, liaudies menininkai. Aikštelėje prie KPI vakarinio fakulteto rūmų išaugs savotiškas anfitheatras, kuriame vyks studentiški renginiai, imatrikuliacijos, paskutiniojo skambučio ir kitos šventės. Bulvaras sau vietą atras ir "Vairo" gamyklos dviračių muziejus.

Projekto autoriai, galvodami apie visumą, neužmiršta ir detalių, mažosios architektūros: suprojektuotas įdomaus rašto gatvės grindinys, sukurti saviti šviestuvai, suolelių, vaizdinės agitacijos stendų projektai.

Beje, ir senojo bulvaro dalyje netrukus įvyks permainų. Neseniai paskelbtame universalinės parduotuvės rekonstravimo projekto konkurse nugalėtojais tapo architektai Gražina ir Kajetonas Jurėnai. Jie siūlo parduotuvės sujungti su turgaviete antžeminiu perėjimu per Žemaitės gatvę.

Balys Surgautas

LIETUVIŠKI FILMAI VOKIEČIŲ ŽIŪROVI

Vokietijos Federatyvinėje respublikoje buvo surengtas tarybinių kino filmų festivalis. Jo programoje buvo ir du lietuviški filmai—A. Zebriūno "Riešutų duona" bei A. Grikevičiaus "Faktas". Festivalio atidaryme Frankfurte prie Maino dalyvavęs režisierius A. Grikevičius pasakė, jog "Faktas" nelengvas, bet išpūdingas kūrinys, svarbiausia, jis buvo suvoktas teisingai—kaip anti-fašistinis filmas.

Vilnis, 1983 balandžio 14

Straipsnis iš laikraščio

"Birziečių žodis"

Derlingi molynai "Laisvosios žemės" kolūkio duonos ir gyvulių augintojams tikruosius turtus pradėjo seikėti tik Tarybų valdžios metais, kai tvirtai išsiaknijo kolektyvinio gyvenimo tradicijos. Niekas nesistebi, kad jų laukuose siūbuoja kviečiai kaip mūras, ir iš kiekvieno jų hektaro byra po pusšimtį centnerių grūdų, o kolūkio fermose, skaičiuojant šimtui hektarų žemės ūkio naudmenų, jau primelžiama per metus po 600 centnerių pieno, pagaminama 150 centnerių mėsos. Bet žemė negaili gėrybių tik rūpestingiems ir darbštiems.

Lenino ordininkas, komunistas Petras Poškus, ilgus metus vadovaujantis kolūkiui, visuomet pirmiausia rūpinasi kaimo žmogumi. Kolūkis beveik prieš du dešimtmečius pirmasis rajone pasistatė kultūros rūmus. Atsirado puiki galimybė žemdirbiui kultūringai praleisti laisvą po darbo valandą, poilsio dieną. Kultūros rūmuose vyko meno kolektyvų koncertai, buvo statomi teatro spektakliai, koncertuodavo geriausi rajono saviveiklininkai. Todėl neatsitiktinai Pačiaraukštėje ėmė kurtis pagrindinė gyvenvietė. Buvo pastatyta keletas daugiabučių namų specialistams, kėlėsi kolūkiečiai iš melioruojamų vienkiamų, iškilo dailių skydinių namų mikrorajonas. Čia pastatyta paroduotuvė su valgykla, suprojektuota aštuonmetė mokykla su sporto baze ūkio jaunimui, ruošiamasi statyti buties tarnybos paviljoną, jau kelinti metai veikia 50 vietų tipinis vaikų lopšelis darželis. Praėjusią vasarą melioratoriai atliko gyvenvietės tvarkymo darbų daugiau kaip už 200 tūkstančių rublių. Sutankintas drenažas, įrengti šaligatviai, išėti žolynai, daugėja želdinių ir gėlynų...

Kolūkio valdybos pastangomis restauruotas karo metais gerokai apgriautas buvęs dvaro pastatas. Dabar čia įsteigtas kolūkio istorijos muziejus, puikiai įrengtos parodų ir liaudies tradicijų salės. Butaučiuose dabar vyksta svarbiausi visuomeniniai renginiai.

Štai naujagimių vardinys bendromis jėgomis rengia Smilgių apylinkės liaudies tradicijų taryba su "Laisvosios žemės" ir kaimyninio "Pergalės" kolūkio visuomeninėmis organizacijomis. Kiekvieno naujagimio tėvus pasveikina kolūkio atstovas, įteikdamas gėlių, albumą ir naujagimio kraitelį.

Iškilingai švenčiamos ir vestuvės. Sidabrinės vestuvės gražiai atšventė kolūkiečių Teodoro ir Emilijos Ignatavičių, Viliaus ir Onos Kiseliauskų šeimos. Jiems buvo užrištos atminimo juostos, įteiktos simbolinės lazdos ir atminimo dovanėlės. Tikrai gražios tokios šventės.

Ir išlydėti vaikinuką į Tarybinę Armiją daugelis jau link komjaunuoliškame draugų rate, su nuosirdžiais palinkėjimais, garbingais vyresniųjų priesakais išeiti vyriškumo ir Tėvynės gynimo mokyklą. Taip 1982 metų pavasarį kolūkio komjaunimas išlydėjo į Tarybinę Armiją mechanizatorius Vidą Paulauską, Vygodą Grincevičių, Sigitą Šimą, rudenį—Aleksandrą Leščenką, Vitalijų Šimą, Saulių Sakalauską. Su atliekančiais karių tarnybą vaikiniais kolūkio jaunimas susirašinėja. Vaikiniai tikrai

Vilnis, 1983 balandžio 14

sugrįš į gimtąjį kolūkį, nes čia jų laukia tėvai, bendradarbiai, čia jiems naujausia technika, gražios naujakurių sodybos gyvenvietėje. Sugrįš užsigrūdinę, suvyriškėję, o kolūkio partinė ir komjaunimo organizacijos pasikvies juos į Butautų visuomeninį centrą kartu su tėvais ir kolūkio šlovės kambaryje įteiks priėmimo į kolektyvą raštą ir negražinamą pašalpą.

Su jaunimu daug dirba kolūkio visuomeninės organizacijos. Kolūkis šefuoja Biržų pirmąją vidurinę mokyklą ir jai daug padeda. Kolūkio specialistai dažni svečiai mokykloje, jie kviečia baigiamųjų klasių mokinius pasirinkti kaimui reikalingas profesijas. Nebuvo metų, kad partinės organizacijos sekretorius Juozas Baržauskas nepasveikintų baigusių Smilgių aštuonmetę mokyklą kolūkiečių vaikų. O kas nori tapti kvalifikuotu žemdirbiu, tie siunčiami mokytis su kolūkio stipendija.

"Laisvoji žemė" atidengė paminklinį akmenį Grumžliuose žuvusių už Tarybų valdžią kovotojų atminimui. Pergalės dieną prie paminklo susirenka kovų veteranai ir jaunimas, rengiami mitingai, įteikiami komjaunimo bilietai, čia vyksta ir mirusiųjų pagerbimo dienos, į kurias atvažiuoja žuvusiųjų giminės.

Kolūkis yra pasirašęs kūrybinio bendradarbiavimo sutartį su Lietuvos TSR Dailininkų sąjunga. Kasmet balandžio mėnesį Butaučiuose rengiamos dailės dienos. Į kolūkį atvyksta dailininkų grupės. Siose dienose dalyvavo dailės meistrai—Napoleonas Petrusis, Augustinas Savickas, Petras Raudvė. Pernai kolūkis pripažino Laureatą Kęstutį Ramoną. Kolūkio muziejuje yra jo atlikti visų "Laisvosios žemės" kolūkiečių—Didžiojo Tėvynės karo dalyvių portretai.

Butautų visuomeninį centrą aplankė ir susitiko su kolūkiečiais rašytojai ir poetai—Eduardas Mieželis, Juozas Baltušis, Eugenijus Matuzevičius, Antanas Drilinga, Algirdas Pocius.

Žemdirbiai stengiasi vis gražiau gyventi. Moterų tarybos pastangomis kasmet rengiamas sodybų tvarkymo konkursas. Treti metai iš eilės prizines vietas laimi meistro reguliuotojo Alberto Lapėno ir jo žmonos laukininkstės darbuotojos Natalijos medžių žalumoje ir gėlių margumyne skendinti sodyba centrinėje gyvenvietėje. Jie pasveikinami ir apdovanojami kolūkio ataskaitinio susirinkimo metu.

Keičiasi ne tik žmonių butis, keičiasi nauja linkme žmonių santykiai, bendravimas. Štai kad ir kuklus Vaikų gynimo dienos paminėjimas. Susirenka tėvai su savo mažyliais, sueina visa gyvenvietė. Ir kiek šilumos, kiek laimės tame nedideliame susibūrimė.

O kur dar darbo šventės? Jau išmokta iškilmingai palydėti į laukus artojus ir kombainininkus, sutikti juos su muzika, gėlėmis ir dovanomis grįžtančius iš laukų. Šiais atvejais svarbu susitikimas su specialistais, svarbiausių uždavinių aptarimas, praėjusių darbymečių pamokų prisiminimas, bet svarbiausia—pagarba žmogui, sušildanti ir įkvepianti.

Kolūkyje vis labiau mėgstamos

LIETUVOS DVIRATININKAS EKVADORE

Praėjusiais metais Kolumbijoje pasaulio krepšinio čempionais tapo S. Jovaiša, V. Chomičius ir A. Sabonis. Su išpuilingais laimėjimais iš Venezuelos sostinės Karakaso, kur vyko planetos kulkinio šaudymo čempionatas, grįžo V. Turla, iškovojęs septynis aukso medalius, ir A. Treinytė, paršivežusi vieną aukso ir vieną sidabro laimikį. O Ekvadoro mieste Gyjakilyje vykusiame pasaulio plaukimo čempionate antrąją vietą užėmė olimpinis čempionas R. Zulpa. Bet ilgiausia pažintimi su Ekvadoru gali pasigirti Lietuvos dviračių sporto vyr. treneris, TSRS nusipelnęs treneris Algis Minalga. Praeityje žinomas lenktynininkas daugiau kaip du mėnesius Ekvadoro sportinių organizacijų kvietimu treniravo šio krašto dviratinkus, ruošdamas juos atsakingoms varžyboms. Sugrįžęs iš tolimos išvykos A. Minalga mielai sutiko pasidalinti išpuilingais.

Labai populiarius yra Lietuvos konservatorijos Klaipėdos fakultetų etnografinis ansamblis "Vorunė". Jį subūrė ir jau antras dešimtmetis vadovauja docentė Audronė Jakulienė. Ansamblis paruošė nemažą sceninių pastatymų. Iš jų įdomiausia yra dviejų dalių folklorinė kompozicija "Lietuvnininkų vestuvės". Su šia kompozicija klaipėdiečiai studentai aplankė įvairius Žemaitijos kaimus ir miestelius, viešėjo Talline. O televizijos ekrane "Lietuvnininkų vestuvės" turėjo progos pamatyti visa Lietuva.

Nuotraukoje: Mergvakario scena iš "Lietuvnininkų vestuvių".

B. Aleknavičiaus nuotrauka

ir profesinės vakaronės. Štai į gyvulininkystės darbuotojų vakaronę susirinko fermų darbininkai su savo šeimų nariais, sugužėjo apie šimtą žmonių. Sventiškoje aplinkoje aptarė penkmečio antrųjų metų darbo rezultatus, numatė perspektyvas, jaunų kadru įvirtinimo gyvenvietėje problemas, gražiai pagerbė pirmūnus, o atsiliekantiems kliuvo aštrių žodžių.

Kokia vakaronė bebūtų—mechanizatorių, laukininkų ar darbo veteranų, žmonių nuotaiką daugiausia lemia vadovų betarpiškumas, bendravimo nuosirdumas.

Dėmesys žmogui, pagarba darbščiams rąnkoms tapo giliausia kolektyvinio gyvenimo tradicija.

Alfonsas Kazitėnas

— Per tas devynias savaites aš lyg ir egzaminavau Ekvadoro dviratinkus. Bet, kaip sakoma, vos ne viską reikėjo pradėti nuo nulio... Štai, pavyzdžiui, gerai žinome, jog pas mus dviračių ir kitų sporto šakų specialistus ruošia aukštosios mokyklos. Jau per pirmąją pažintį man knietėjo paklausti, kur ir kokia pas juos yra panaši mokykla. Bet tokios mokyklos Ekvadore nėra. Ją įkurti trūksta lėšų. Sporto klubų atstovai nepaprastai stebėjosi, kai pasakojau, kokį dėmesį tarybinių žmonių kūno kultūrai ir sportui skiria partija ir vyriausybė.

Spėjau įsitikinti, kokie entuziastai ekvadoriečiai dviratinkai. Pavyzdžiui, jie per varžybas patys maistu pasirūpina, o po ankstyvos treniruotės dar skubėdavo į darbą. Tačiau Ekvadoro dviratinkų meistriškumas dar gana menkas. O jie labai nori dalyvauti bei sėkmingai pasirodyti artimiausiose Panamerikos žaidynėse.

Kaip Ekvadoro nacionalinės dviračių komandos vyr. treneris, po kurio laiko jau lydėjau savo auklėtinius daugiaetapėse lenktynėse Ekvadoro ir Kolumbijos keliais. Kolumbiečiai, gana pajėgūs dviratinkai, puikiai sugeba važiuoti kalnuotais keliais. Iš jų yra ir profesionalų.

Išvykdamas sudariau individualaus pasiruošimo planus nacionalinės rinktinės nariams. Nuosirdžiai atsiveikino su šeiminkais. Ekvadoro nacionalinio olimpinio komiteto prezidentas Sabinas Ernandesas įteikė man savo šalies NOK diplomą.

Pasakojimą užrašė B. Naglis

RIETAVO MAŽIESIEMS

Rietave, Daržų gatvėje, neseniai iškilo dviejų aukštų naujasis miesto vaikų lopšelis-darželis. Jį visu ketvirčiu anksčiau negu numatyta pastatė Klaipėdos 1-osios statybos valdybos statybininkai, įvairių darbų atlikę už 346 tūkst. rublių.

Klaipėdoje restauruojami uostamiesčio senosios architektūros paminklai. Kopgalio tvirtovėje įrengtas unikalus Jūrų muziejus-akvariumas. Restauruotuose senamiesčio senų gyvenamųjų namų pirmuosiuose aukštuose dabar veikia knygynai, paroduotuvės, kavinės, barai. Labiausiai savituose architektūrinio požiūriu namuose įrengiami muziejai, parodų paviljonai, salonai.

Nuotraukoje: Turistai restauruotame senamiestyje.

B. Aleknavičiaus nuotrauka

K. KAROSIENĖS PASAKYTA KALBA STANFORD UNIVERSITETE

Greetings:

The American Russian Institute is a non profit non political corporation organized in 1931 under the laws of the State of California. Organized for the purpose of developing cultural relations, intellectual understanding and promoting peace between the peoples of the USA and USSR.

The ARI was organized by a group of educators and professional people, (many of whom were from the Stanford University) who realized the importance of providing the people of both USA and USSR with opportunity to understand each others' life and culture. For 52 years this organization in San Francisco has brought good tidings between two great nations by exchanging the knowledge of their art, literature, music, science and history.

As early as the 30's ARI became a cultural center of the West. I want to express profound thanks to Stanford University staff members for the early interest and help accorded to Soviet Union.

Professor Pedro De Lemos, Curator of museums at Stanford and editor of school of Arts Magazine, who was so impressed with the USSR Children's exhibit that when he arrived from Soviet Union tour in 1933 he devoted an entire issue of the magazine to exhibit, with special articles provided by ARI. This magazine was used in 69,000 schools in USA.

The music department of Stanford gave courses in Soviet music, using Institute material.

As early as 1932, prof. James McBain of the Chemistry Department at Stanford, and Internationally known in his field, had gone to Leningrad as the only English speaking delegate to attend the centenary of the birth of Mendelayer, who was known throughout the world as the Father of Chemistry. Prof. McBain reported: "I am deeply impressed with the enormous scale upon which scientific research is being developed in the USSR. I consider that a young scientific man cannot afford to be ignorant of Russian language, because of the very large amount of pure and applied science that is being produced."

The president of ARI, Prof. Holland Roberts who died in 1976, was also from Stanford. He organized the first official group of 100 tourists in 1934. They were from all walks of life to visit Soviet Union.

It is well to mention Supreme Court Justice William O. Douglass, who returning from motor tour through the Soviet Union spoke out: "I think that the broadest exchange of tourists should be arranged, and not only tourists but entire groups of people in different walks of life should come to the Soviet Union from USA and vice versa. We should know one another better. Then it will be clear that the Soviet and Americans have much in common."

Our two peoples have fought as allies in a great world war against Common enemy—the Hitler

8

hordes. We sealed this alliance with blood. Today our two great multinational countries confront each other in a growing world. Together we hold the power of life or death for untold millions in our own and other lands. Ours is the decision—Co existence or no-existence.

We are meeting here at a time of remarkable and unexampled opportunities to reach out together toward the major goal of all peace minded people—to establish a firm and unbreakable peaceful relationship between the great peoples of the USSR and USA.

We are glad to embrace a group of educators and workers of the USSR here today and hope these peaceful missions bring better understanding between us and peace to the world.

Sonia Kaross,
President of the ARI

AS I SEE IT

NELLIE DE SCHAAF

THREAT OF NUCLEAR WAR AROUSSES ENTIRE WORLD

For those who question our preoccupation with the threat of nuclear war, we are in GOOD COMPANY! Millions upon millions have demonstrated—and are demonstrating—in the United States. Millions more have been demonstrating in England, France, Italy, Spain, Japan, West Germany, as well as in the Soviet Union.

We are not reassured by the optimism of those who preach "survivability" by burying oneself under THREE FEET OF DIRT AND A DOOR! We are shocked by the cynicism of nuclear protagonists who claim we can survive "if there are enough shovels to go around!"

And we do not wish to be one of 20 MILLION "ACCEPTABLE DEAD" envisaged by the Administration's Master Plan for a prolonged and "winnable" nuclear war.

The nuclear threat has NEVER been more serious. This fact has been recognized even by those who had formerly supported President Reagan.

HIROSHIMA AND NAGASAKI

After the atom blasts in Hiroshima and Nagasaki, Pres. Harry Truman sent a photographer to Japan to photograph the destruction—the survivors. After viewing the films, they were buried away from the public's eye, and classified as "National Security."

Had these pictures been made public, there would have been such a wave of revulsion as to make it impossible to garner support for another atomic war. Yet, the NUCLEAR bomb of which the Pentagon and Pres. Reagan speak so glibly, is ONE THOUSAND TIMES MORE POWERFUL THAN THE ATOM BOMB!

This is why millions of people throughout the world are joining hands to prevent the deployment

of nuclear missiles in Europe. PEACE IS THE ONLY HOPE!

PRESIDENT EISENHOWER'S PROPHECY

By the end of his presidency, President Eisenhower realized that the CITIZENRY—and NOT its government—would have to be responsible for ending the arms race.

He stated, "I like to believe that people in the long run are going to do more to promote peace than governments. I think that PEOPLE want peace so much that one of those days governments had better get out of their way and let them have it."

THAT TIME HAS ARRIVED!

PRESIDENT REAGAN'S "SINCERITY"

Every proposal for disarmament by the Soviet Union has been haughtily rejected out of hand by Pres. Reagan as "the same story we have heard so many times before . . ." yet, what of HIS proposals?

After the Soviet Union's rejection of one of his proposals, he confided that "the Soviets WOULD HAVE BEEN STUPID TO ACCEPT IT, since it would mean that the United States could afford to reduce its atomic stockpile by two or three times the amount the Russians might contribute, and still improve America's relative position."

So much for "sincerity."

On March 24th viewers of "The Last Word" hosted by Phil Donahue, were urged to call in to express their support, or opposition, to aid for El Salvador.

In 20 minutes 900 calls were received. 60% voted AGAINST support for the military dictatorship in El Salvador.

TENNESSEE WILLIAM'S PASSING MOURNED

The people of America and the Soviet Union mourned the passing of Tennessee Williams, described by one of the leading Soviet directors as the man "with insight into the human soul." Many of his plays have been performed in the Soviet Union including "A Streetcar Named Desire"—staged 15 years ago. Three years ago, "Cat on a Hot Tin Roof" had been added to the Academic Drama Theater's repertory.

At the time of his death, "Orphans Descending" and "Cat on a Hot Tin Roof" were in the repertory.

Tennessee Williams had looked forward to visiting the Soviet Union this year but Death took a hand. The world has lost a great writer and humanitarian.

THE "GREENS" OF WEST GERMANY

The Greens have been described as "tousled young people in blue jeans and sneakers" but they are shaking the foundations of West Germany.

Their leader, Petra Kelly, is American-educated, and the 34-year old step-daughter of a retired U. S. Army colonel. By their opposition to nuclear weapons and emphasis on ecology-oriented projects, the Greens have succeeded in uniting a loose grouping of ecologists, feminists, socialists and unilateralists under one party umbrella.

Their opposition to the stationing of cruise and Pershing II missiles in the country has earned them the support of a 53-year old millionaire, who paid for their campaign tour. Another staunch supporter is Heinrich Boell, former Nobel Prize winner, and former West Germany army NATO general. He is a 75-year old survivor of the Battle of Stalingrad.

Chancellor Helmut Kohl's Christian Democratic Party may have won the election, but it may be a hollow victory if West Germany agrees to the deployment of nuclear missiles on its soil.

THE SENSELESSNESS OF HOCKEY

Sports fans are eagerly following the progress of Normand Leveille, popular Boston Bruins' forward. During a game between the Bruins and Canucks, Leveille collapsed. He was rushed to a hospital, where a 10-hour emergency brain operation was performed.

After emerging from a long coma, Leveille's right side still remains paralyzed, and he cannot talk, although he does seem to recognize visitors. He is able to get around briefly in a wheelchair, but it is feared he will have a lifetime of medical and other costs. It was encouraging to his family and friends that he has gone up to 158 pounds from his former 130 pounds, and that recently he watched a hockey game on TV.

In anticipation of huge medical bills, friends in Boston have set up the Normand Leveille Foundation in order to help the family defray expenses.

This is but ONE of many incidents which has turned many former hockey fans against this senseless exercise in violence and mayhem.

MAYOR BYRNE CHANGES HER MIND—AGAIN

On St. Patrick's Day, Mayor Jane Byrne, Congressman Harold Washington and Bernard Epton—marched briskly in the St. Patrick's Day parade, along with countless other Irish—and some not so Irish.

Mayor Byrne seemed oblivious of the controversy she had created by announcing her intention to enter the Mayoral race as a write-in candidate, after suffering defeat at the hands of Congressman Harold Washington in the primary.

Now, she has changed her mind again, and the race will be between Congressman Harold Washington, Black candidate, and Bernard Epton, Republican, the white candidate.

This election will be watched closely—not only by Chicagoans—but by many outside our boundaries. The outcome will determine whether Chicago is the "most segregated city in the North" as has been charged by many.

It will be interesting to see if Chicagoans will vote for a Republican candidate, whose main qualification is a white skin and a bankroll of four million dollars—more or less—or if they will put aside their prejudices and vote for Harold Washington, a man who had the BEST VOTING RECORD FOR LABOR in all his years of Congress. This benefitted not only the blacks, but the whites, the Latinos and all those who work for a living.

Vilnis, 1983 balandzio 14

Mailgrams on El Salvador

March 5, 1983

The following mailgram was sent to

Pres. Ronald Reagan
White House
Washington, D. C. 20035

AM OUTRAGED ABOUT INCREASED MILITARY AID AND ADVISERS TO EL SALVADOR WHEN OVERWHELMING MAJORITY OF AMERICAN PEOPLE OPPOSE INTERVENTION IN CENTRAL AMERICA. STAY OUT OF EL SALVADOR AND USE MONEY FOR AMERICAN NEEDS.

Nellie De Schaaf
Chicago, Ill.

The same messages were sent to: Sen. Charles Percy, Washington, D. C. 20035; Sen. Alan Dixon, Senate Office Bldg., Washington, D. C. 20035.

— Northwestern universitetas pabrangino studentams mokslą. Kitais mokslo metais (1983-84) turės mokėti \$8,085.

— Cikagos kardinolo Joseph Bernardini patarėjai pataria, kad archidiecezijos kunigams padidintų 95 procentais algas.

Detroit, Mich.

SVEIKINAME

Tarptautinę Moterų Dieną rengė Detroito Moterų Pažangos klubas kovo 13 d. Buvo linksma matyt Elizabeth Ramanauskienę. Į šį susirinkimą—ją atvežė jos sūnus Edward. Sužinojome, kad vasario 20 d. jai suėjo 90 metų ir ta proga jos dukrelė Sophie Andreichuk su vyru Tom, jos du sūnūs Edward ir Carl Ramanauskai su šeimomis, vienuolika anūkų ir vienuolika proanūkių surengė jai "surprise" gimtadienio puotą. Ir mes visos ją susirinkime pasveikinome. Ji gražiai nusiėmė. Sako, gyvena pas dukrelę Sophie. Užsimokėjo duokles už keturius metus ir paaukojo moterų Klubui penkis dolerius.

Svečias

Kovo 18 d. pas Alfons ir Emma Rye buvo svečias iš Kalkaska, Mich. Tai John Rye, Alfonso brolis. Jis pasisvečiavo pas gimines, kurių jis turi daug, ir turėjo progą pasimatyt su draugais, kai buvo LDS bowlerių vakaras kovo 19 d. Buvo malonu jį matyt.

Investatoriai

Moterys investatorės susirinkimo į Topinka valgyklą dienos laiku į savo susirinkimą.

Kovo 12 vakare vyrai investatoriai susirinko į Alfons ir Emma Rye namus į savo susirinkimą. Po susirinkimo, buvo patiekta skani vakarienė. Vyrai sako, buvo tikras banketas. Kadangi jo žmona yra serganti, tai Clem Patocki sukviė į Alfonso namus dėl vyrų vakarienės. Ir tikėsite ar ne, bet viską priėmė Clem Patocki: viską išvirė ir iškepė pats vienas. Tai nepaprastai gabus vyras.

Po susirinkimo ir vakarienės visi susirinkusieji turėjo progą pamatyt apie 30 paveikslų, kurie buvo apie 40 metų senumo, kai vyrai tarnavo Amerikos ginkluotoj tarnyboj. Tuos paveikslus surinko ir gražiai sukabino ant sienos Alfons Rye. Visiems investatoriams buvo gražus atsiminimas. Būtų gerai, Vilnis, 1983 balandžio 14

kad Alfons Rye tuos paveikslus atvežtų į Detroito Lietuvių klubą. Ir mes visi noretumėm juos pamatyt ir atsimint senus laikus.

Bowlerių turnyras

LDS nacionalinis bowlerių (kėglio lošikų) turnyras įvyks Detroito. Turnyras bus gegužės 27 ir 28 d. Maple Lanes, 22688 Michigan Avenue, Dearborne. Svečių priėmimas ir pasilinksminimas bus šeštadienį gegužės 28 vakare, pasibaigus turnyrui Detroito Lietuvių klubo namuose, 4114 West Vernor Highway. Banketas įvyks sekmadienį gegužės 29 d. Chambertin valgykloje, o visi svečiai apsigyvens Holiday Inn, 22900 Michigan Avenue. Išskyrus balių Detroito Lietuvių klube, viskas įvyks vietoje, nereikės niekur važinėti. Del informacijų kreipkitės į turnyro komisijos pirmininkę Bertha Rye, 8971 SAn Jose, Redford, Mich. 48239. Jos telefonas (313) 937-8713.

Pas Tigrus

Detroito yra beisbolo klubas vardu Tigers (tigrai). Jie dabar turi pamokas Lakeland, Floridoj. Pamatyt jų pamokas ir su jais kartu pabaliavot yra užkviesti detroitiečiai-vilniečiai Chuck ir Minnie Tvaskai. Jie išvažiuo iš Detroito kovo 15 d. į St. Petersburg kur turi savo namus ir iš ten sakė pavažiuos į Lakeland pamatyt tų tigrų. Ne visi gauna tokią progą!

Užmušimai

Kadangi Detroito siaučia didelė bedarbė ir čia nebuvo žiaurios žiemos buvo daugiau užmušimų. Sausio mėn. nužudyta 73, vasario 55. Per tuos du mėnesius viso buvo 128 užmušimai, daugiau kaip 1974 metais, kai buvo šimtas septyni. Didžiama užmušimų dėl susipykimų. Pereitą mėnesį 48 žmonės žuvo nuo šuvių, devyni žuvo nuo peilių, o visi kiti žuvo nuo sumušimų, sudegimų ir dėl narkotikų. Policija sako, kad daugiausia yra kaltė neturto: žmonės neturi mokslo, neturi darbo, nervuojasi kad moterys ir vaikai neturi ko valgyt. Nervuoti žmonės daugiau vartoja alkoholio ir visa tai pasibaigia žmogudystėmis. Jau vieną kartą, rodos 1974 metais. Detroitas buvo užmušimų sostinė, bet dabar atrodo kad ir vėl eina tuo pačiu keliu.

Motinių banketas

Kaip kiekvienais, taip ir šiais metais Detroito Lietuvių klubas rengia motinų pagerbimo banketą. Banketas įvyks sekmadienį, gegužės 8 d., 1 val. po pietų Klubo patalpose. Motinų banketai visuomet būna sėkmingi, nes su motinomis atvažiuoja į banketą jų vaikai su šeimomis. Daug gėlių, daug sveikinimų, tikrai linksmas banketas. Klubo šeimnininkės visuomet specialiai prirengia skanias pietus. Tikimės to paties ir šiais metais. Visi įsitęmykite ir dalyvaukite.

Suvažiavimai

Laikraščių "Laisvės" ir "Vilnies" suvažiavimai jau vėl čia. Visuomet detroitiečiai sveikina šėrininkų suvažiavimus ir turėtų taip būti ir šįmet. St. Masytė jau surinko sveikinimus dėl "Laisvės" šėrininkų suvažiavimo, kuris įvyks balandžio 17 d. Niujorke, bet negalime užmiršt ir "Vilnies" suvažiavimo, kuris įvyks gegužės mėn. Matykite Stefaniją motinų dienos bankete ir paduokite jai sveikinimus dėl "Vilnies" šėrininkų suvažiavimo. Detroitas turi gražiai pasirodyt.

Stefanija

San Francisco, Cal.

SVEČIAI IŠ LIETUVOS

Kovo pradžioj San Franciske lankėsi iš Tarybų Sąjungos turistų grupė 19 įvairių specialybių bei mokslo asmenų, kurių tarpe buvo mūsų du gerbiami lietuviai: iš Vilniaus TSR žurnalistų Sąjungos Valdybos atsakingas sekretorius Danielius Mickevičius ir Vytautas Krasauskas, Kauno dailininkas. Ši turistų grupė į Kaliforniją vyko per Meksiką. Pirmoji jų Amerikoje stotis buvo San Diego ir Los Angeles didmiesčiai, tad turistai gavo progas pabuvoti ir pasižvalgyti po plačią pietinę Kaliforniją. Gailla, kad ši mūsų Kalifornijos žiema nuostabiai lietinga, šturminga su labai gausiu lietum, nuostolinga Kalifornijos gyventojam. Tad ir Sovietų turistam nelabai malonu buvo keliauti po Kaliforniją didžiai lietingomis dienomis.

Džiugu, kad San Franciske ir jo apylinkėse turistai buvo puikiai priimti ir pavaišinti, ypač Stanford universitete. Čia kalbėjo Stanford profesorius, kuris pasveikino Sovietų turistus ir pareiškė, kad šis Stanford universitetas yra pasižymėjęs už taiką stovintiais profesoriais ir didžiama čia mūsų studentų taip pat stoja už pasaulinę taiką. Todėl mes džiaugiamės, kad turime progos priimti už taiką stovintius Sovietų turistus. Taipgi San Francisco Amerikos-Sovietų Instituto pirmininkė Ksavera Karosienė pateikė įdomią kalbą apie S. F. Institutą, kuris jau daugelį metų skleidžia taiką pasauliui. Jos kalba tilps žemiau. Taip pat kalbėjo keli turistai, kurių kalbas vertė turistė iš Maskvos. Prie to, kalbėjo žurnalistas Danielius Mickevičius, kuris tarp kitko priminė veiklią San Francisco Instituto prezidentę Ks. Karosienę ir ta proga apjuosė Ksaverą su Lietuvos gražiaja juosta.

Vėliau buvo visi sukviesti į didesnę Stanford universiteto salę, kurioje visi turistai trumpai kalbėjo ir pasisakė savo specialybės, o 3—šaukus turistai muzikantai išpūdingai pagrojo. Visa publika liko sužavėta sovietinės muzikos. Taipgi tos pačios dienos vakare ir kitame miestely Menlo Park, St. Be's bažnyčios salėje, vėl buvo pateiktos šaunios vaišės, kurias paruošė Menlo Park taikos šalininkai ir Amerikos-Rusijos Institutas. Čia dalyvavo kvieisti svečiai ir buvo kalbų, kaip turistų taip ir vietinių, o ypač visiems labai patiko vietinio bažnyčios kunigo kalba, kuris kalbėjo už pasaulinę taiką ir savo kalboje suteikė daug humoro.

Taipgi Stanfordo universiteto renginiuose malonu buvo sutikti Margaret ir Rimą Poškaičius, kurie praėjusią vasarą Vilniuje apsidėdė. Kalifornietės Margaret Hume-Poškaitis profesija bei specialybė advokatūra, o Rimo Poškaičio profesija—Vilniaus kino režisierius. Tenka palinkėti šauniems jaunavedžiams viso geriausio jų naujame gyvenime. Ir daugiau šiuo kartu lankėsi gerbiamų svečių; žurnalistas prie Jungtinių Tautų Sigitas Krivickas, kuris San Franciske pabuvojo pora dienų ir susitiko su turistais, o ypač savo asmeniniais draugais Danieliu Mickevičium ir Vytautu Krasausku. Ogi praėjusį vasario mėn. San Franciske lankėsi svečias iš Washington, D. C., USSR ambasados

SVEIKINA AGNES VYLONIS

"Vilnies" skaitytojai čikagiečiai plačiai žino netoli Dowagiac, Mich., turėjusius farmą Agnes ir Tony Vylonius. Kai Tony Vylonis buvo gyvas, retas būdavo "Vilnies" piknikas bei didesnis parengimas, kad jie neatvažiuotų ir neatvežtų žemės ūkio produktų—pamidorių, salotų ir kitko. Kai 1958 metais Tony Vylonis numirė, matydavome mūsų parengimuose bei piknikuose Agnes Vylonis, atvykusi su sūnumi Carl ir marčia Marge.

Dabar Agnes gyvena pas sūnų ir marčią Dowagiac miestelyje, 29145 Creekview Dr., Mich. 49047. Farmą seniai pardavė.

Kovo 25 dieną jos sūnus Carl, marti Marge, 9 anūkai ir 13 proanūkių ją sveikino jos 91-erių gimimo metinių proga. Ta proga nepamiršo ir laikraščio, atsiuntė \$25.00.

Nellie

Vaclovas Sakalauskas, kurį buvo malonu sutikti.

SUSIRINKIMAS

Vasario mėn. Ksaveros Karosienės pastogėje įvyko LLD 198 kp. susirinkimas. Susirinkimą atidarė F. Machulis, tvarką pravedė Violet Taraškienė. M. Mozuraitienė skaitė praėjusio posėdžio protokolą, kuris buvo priimtas. Finansų sekretorė Ks. Karosienė pateikė platų finansų metinį raportą. Po valdybos raportų nutarta paaukoti \$25 šiaurės Kalifornijos laikraščio "People's World". Kuopos valdyba pasiliko ta pati 83 metams. LLD šaunus narys Raymond Machulis pranešė bei užkviė kuopos narius kovo mėn. pabaigoje prie vaišių. Nors Raymond nepasakė vaišių priežasties, bet sužinota, kad jo gimtadienio sukaktis pavasarinio kovo mėn. Ilgiausiu metu Raymondui! Beje, Raymond yra šios kuopos pirmininko Frano ir Dorothy Machuliu puikus sūnus.

Baigiant posėdį, įnešta pasveikinti buvusius veiklius draugus Onutę ir Jurgį Bernotus, kurie randasi Los Angeles mieste slaugymo namuose. Antras sveikinimas Ksaveros Karosienės mielai dukrai Eugenijai ir jos vyrui Eugenijui Staneliam, jų 37 metų vedybų sukakčiai kovo mėn.

Siame LLD kuopos posėdyje buvo labai pasigesta mielo Juozo Karoso, kuris išsiskyrė iš gyvųjų tarpo praėjusį gegužės mėn. Pasigenda gausūs Juozo draugai, bet pasigenda jo gražus sodelis, jo sodinti medeliai ir įvairios gėlės.

Po posėdžio buvo draugiškos vaišės, kurias paruošė Ks. Karosienė. Kuopos narių vardu nuoširdi padėka mielai Ksaverai.

M. B-tė
9

Atviras laiškas "Vilnies" redakcijai

Gerb. draugai:

Esu jums rašęs, kad mūsų mieste mes lietuviai turime pašū pasiūlymą, arba kitaip sakant, apolitinį klubą. Jis įsikūrė dar pirmą kartą atsirado Amerikoje dypukai, kai daugelis mūsų senosios kartos lietuvių buvome dar apyjauniai. Klube priklausome mes vilniečiai, naujieniečiai ir netgi yra bažnytiniai. Kai atsirado dypukų, jie šį mūsų klubą su jo visu išdu bandė užkariauti. Bet kadangi jiems nepavyko, beveik visi iš klubo išlaksė, liko tik keli ir laukia, kol mes seniai išmirsime, kad paskui jie galėtų pasidalinti klubo pinigus. Klubo pirmininku vis tiek tebelaikome dypuką, mokantį sugyventi su visais.

Neseniai klubo narių susirinkime kilo sumanymas surengti kai kokį rengimą, kaip kad anksčiau rengdavome. Pirmininkas su savo keliais kolegomis dypukais sumanymai pritarė. Na ir ėmė svarstyti, kaip tą rengimą rengsime, koks jis turi būti, ar turėsime užkandžių ir panašiai. Ir ko mes neprisvarstėm ir neprikalbėjom daugiau kaip valandą diskutuodami! Bet juokingiausia pasidarė, kai tarp savęs susipešė klubo nariai naujieniečiai dėl kumpio išvirimo užkandžiams parengime. Labiausia mėgstantis per susirinkimus kalbėti naujienietis ėmė rekomenduoti, kad skaniausias kumpis būna, kai verda tiek valandų, kiek jis sveria svarų ir, girdi, jo leidė tą padarytu.

— Ką ta tavo boba žino apie kumpio virimą, — šale jo sėdėjęs jo draugas pasišaipė iš jo, o kiti susirinkime ėmė juoktis.

— O tu, tai daugiau žinai! — tas pikta aiškovė.

— Žinoma, daugiau, — šis nenusileido, — aš esu viengungis, tiek ir tiek sau kumpių esu viręs. Jeigu klausumėi ar kugelį moku kepti, tai jau kitas reikalas būtų.

Salėje susirinkę klubo nariai dar labiau ėmė kvatoti susiėmę pilvus. Kilo stačiai užėsys, vieni kitiems pasakojimai, kaip reikia virti kumpis: "Išvirtą kumpį reikia atausyti vandenyje", girdėjosi. Kiti garsiai pasakojo, kad "jeigu nori žinoti, ar kumpis išviręs, reikia jį dantų krapštuku pabadyti", "reikia virti ant lengvos ugnies", ir taip be galo "receptai", kaip išvirtu kumpi, pylėsi be galo.

— Nekalbėkite jūs man nieku, — anas atsistojęs vėl ėmė šaukti, — sakiau ir sakau, kiek svarų kumpis sveria, tiek valandų jis reikia virti.

— Nutilkite, nutilkite, vyrai, — pirmininkas ramino.

— Atsiprašau, tamsta, mes turime išsiaiškinti, — labiausia naujieniečių respektuojamas, laikomas veteranu socialistu nė nepasiprašęs balso ėmė išdidžiai kalbėti:

— Jūs ginčyjatės kaip kaimo bobos, — jo kolegos naujieniečiai nutilo: — kumpis reikia kepti, o ne virti, — lyg mokytojas mokiniams dėstydamas pamoką, — atsimenu, kai mūsų laikraščio velionis vyriausias redaktorius daktaras atvažiuodavo, maniškė kumpį iškepė, žmogus rydavo, kad jam net per barzdą varvėdavo ir sakydavo, jog nėra Amerikoje moters, kad taip skaniai kumpį paruoštų į stalą.

— Šventą teisybę Mataušas sako, aš irgi atsimenu, — kažkuris šiam pritarė.

— Ne, vyrai, — atsistojo nese-

nai išėjęs į pensiją uolus "Naujienų" skaitytojas, daugelio pravar-džiuojamas grigaitiniu ir išlengvo ėmė kalbėti:

— Pernai buvau nuvykęs į Lietuvą, — susirinkusieji salėje nušėiovo, — jau virš penkiasdešimt metų gyvenu Amerikoje, — jis pasakojo, — tokio skanaus kumpio, kokio teko valgyti Laituvoje, niekur nesu valgęs, bet kumpis buvo ne virtas ir ne keptas, o rūkytas.

— Nepradėk bolševikuoti, bolševikų propaganda klubo narių susirinkimuose nepriimtina! — vienas dypukų suriko.

— You right, you right, bolševizmui klube vietos nėra, — naujieniečiai pritarė dypukui ėmė šaukti.

— Jau vilniečiu pasidareil! — kažkuris visa gerklė užrėkė.

— Galvočius, mat atsirado, — Mataušas atsistojo nuo kėdės ir sarkastiškai pradėjo, — Lietuvoje valgė kumpio, kokio nėra valges niekur kitur. Brolyti, — pakiliu balsu kaip agitatorius, — juk visas svietas žino, kad Lietuvos žmonės kumpio neturi nė pauostyti, džiaugiasi ašakota duonos pluta. Netiki, paskaityk ką rašo laikraščiai.

— Kokie laikraščiai? — skanaus kumpio valges Lietuvoje naujienietis paklausė.

Salėje susirinkusieji sužė kaip bitės avilyje.

— Nutilkite, nutilkite, vyrai, — pirmininkas vėl ramino.

— Jeigu žmogus išplautomis smegenimis mums į akis pučia dūmus, tai mes turime tylėti, — iš visų salės kampų pasigirdo šauksmai ant pirmininko.

Pirmininkas suglumo. Ramesni nariai tylėjo, protingesni šypsojosi ir laukė kuom šis naujieniečių sukeltas liarmas baigsis.

— Durniai, jūs, — pašokęs nuo kėdės Lietuvoje skanaus kumpio valges naujienietis netylėjo, — ne be reikalo žmonės mus vadina reorgais, ne aš, o jūs to mūsų laikraščio išplautais smegenimis!

— Ką sakai, to mūsų laikraščio išplautais smegenimis! — netoli jo sėdėjęs senis šoko ir buvo begriebiąs šį už apikaklės.

Salėje žmonės sukilo nuo kė-

KULTŪRIETĖS ATŽYMĖJO TARPTAUTINĖ MOTERS DIENA

Kovo 15 d. įvyko Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugijos narių susirinkimas, kuriame buvo atžymėta Tarptautinė Moters diena — Kovo Aštuntoji. Prieš susirinkimą buvo teikiami šilti pietūs. Netruko skoningai paruoštos vištienos ir kitokių skanumynų.

Negaliu praleisti nepažymėjus, kad drg. Jonas Pateckas, nors pats dėl svarbių priežasčių negalėjo dalyvauti, bet prieš susirinkimą įteikė komisijai skanaus prancūziško konjako, pavaišinti kultūrietes.

Baigus pasivažišinimą, turėta susirinkimas. Darbščiosios šeiminių kės: A. Vaitkienė, A. Pauliukienė, P. Malinauskienė skubiai sutvarkė stalus.

Draugijos pirmininkė A. Vaitkienė atidarė susirinkimą ir vedė tvarką.

Valdyba raportavo, kad dirbanti draugijos labai, kiek sąlygos leidžia. Taipgi pranešė, kad gauta laiškutis nuo drg. Marytės Kirstukienės, kuriame pranešė, kad ji savo 93-čio gimtadienio proga, norinti apdovanoti draugiją įteikiant \$10 dovaną. Ji taipgi įteikusi laikraščiui "Vilnis" šimtą dolerių. Labai apgailestauja, kad toli gyvena ir negali dalyvauti susirinkimuose.

A. Jakienė įteikė \$60 ir paprašė šeiminių, kad sekančiame susirinkime pavaišintų nares jos gimtadienio proga.

A. Litvinas įteikė \$20 ir priminė, kad kai Lakštutės dainuos, juos įteikti joms už žavų dainavimą.

"Vilnies" vajininkė J. Marazienė pranešė, kad laimėjusi antrą vie-

džių, puolėsi susikibusius perskirti, triukšmas, užėsys kilo didžiausias. Tesigirdėjo tik pirmininko balsas: "Uždarau susirinkimą", "Uždarau susirinkimą" . . . , bet niekas to nepaisė.

— Einam, čia bus velniava, — šalia manęs sėdėjęs per daug metų mano pažįstamas ėmė mane traukti už rankovės ir išėjom.

Po kiek laiko užgirdom, kad susipešusius naujiečius nuraminti buvo iškviesta policija.

Skaitytojas

ta, Julija dėkojo narėms už gražią talką ir priminė, kad baigiantis vakui, susirgus jos vyrui, teko iš vajaus darbo atsitraukti, tad darbas nevisai buvo taip atliktas, kaip planavusi. Raportas priimtas.

Atžymėta kovo mėnesio narių gimtadieniai: S. Gudeliauskienės, M. Nikas, M. Kirstukienės, Minnie Yuden, O. Jakubauskienės, B. Paulauskienės, J. Sisevičienės, Isabelle Peters, Anna Krisiken. Palinkėta jom sveiko, ilgo ir darbigo amžiaus ir sudainuota II-giausių metų.

Draugiją stambiau apdovanojo: J. Sisevičienė \$15, Ona Jokubkienė \$10, po \$5 M. Marquardt, Antanina Butkis, O. Jakubauskienė, Estelle Chapas, Antanas Chapas, Nellie De Schaaf. Kitos draugės įteikė po mažesnę sumą. Viso labo šį kartą dovanų gauta arti šimtą dolerių.

Pasibaigus susirinkimui, pristatyta drg. J. Marazienė pasakyti kalbą. Julija rūpestingai ir nuosekliai priminė, kad šiais metais suėjo 73 metai nuo Tarptautinės Moters dienos pradžios. Ji palygino, kaip ją garbingai atžymi mūsų sesės T. Lietuvoje ir kaip jos pagerbtos draugų vyrų. Tarp kitko ji minėjo, kaip pasaulio moterys kovoja prieš karą kurstytojus ir rengėjus. Ji kvietė nares dar daugiau padirbėti ir siųsti mūsų kongresmanams bei senatoriams reikalavimus, kad jie darytų viską neleistu karo krankliams ruošti prieš branduolinio karo, kurio paseka būtų pasaulio pabaiga.

Taipgi buvo pristatyta drg. Josephine Sisevičienė, kuri pasakė tai dienai atitinkamą eilėrašį, kurį pati parašiusi. Jis labai puikiai skambėjo.

Šį kartą Lakštutės atsiprašė, nes ne visos galėjo dalyvauti, tai nedainavo.

Turiu pasakyti, kad pas visus dalyvius buvo puiki nuotaika ir visi reikiškę pasitenkinimą vaišėmis bei pasakytą kalba ir eilėraščiu. Visi skirstėsi puikioje nuotaikoje.

Sekr. J. M-nė

Cikagos Lietuvių Tautinių Kapinių steigėjams pagerbti paminklas — dedikuotas gegužės 30-tą dieną 1982-rais metais. Kapinės įsteigtos 1911-tais metais.

Vilnis, 1983 balandžio 14

A. Jakienė vaišins kultūrietės

Albertina Jakienė

Žymi visuomenės veikėja, ilgu metų "Vilnies" direkcijoje buvusi pirmininkė ir stambi "Vilnies" rėmėja Albertina Jakienė jau ne pirmą kartą savo gimtadienio proga, užsako Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugijos susirinkime šaunius pietus. Ji tai padarys ir sekančiame draugijos susirinkime, kuris įvyks balandžio 19 d. 12 val. d. "Vilnies" salėje. Ji įteikė šeimininkėms \$60 supirkimui maisto.

Drg. Albertina prašo ne tik draugijos narių atsilankyti, bet ir jų vyrų būti jos svečiais.

Iki susitikimo susirinkime.

Kultūrietė

"Vilnies" Fondas

Nuo 1983 kovo 2 iki 22 įplaukė šios aukos:

\$500.00

ANNA ir S. J. JOKUBKAI — Chicago, ryšium su 50-ties metų jų vedybinio gyvenimo minėjimu.

\$100.00

ANELĖ DOČKIENĖ—Cicero, Ill. MARY KIRSTUKAS —Naperville, Ill., atminimui vyro Jono Kristuko.

JOHN ANDRUS palikimas per Magdalen Novitski, N. Miami Beach, Fla.

JOSEPHINE SISEVICH — pagerbimui 92-o gimtadienio kovo 26. J. ir C. SISEVICH — Chicago — per vadininkų pietus kovo 20

\$50.80

STEFANIJA MASYTE — Detroit, Mich., sugražinta vajuos dovana.

\$31.60

F. VAITKUS — Chicago — sugražinta vajuos dovana.

\$20.00

ALBERT R. DUPSHA — Monson, Mass.

\$10.00

ANNA BABARSKAS — Kalamazoo, Mich.

LENA M. LOKA — Gleason, Wis. LDS — 55 kp. Cleveland — per Adeline Susnis.

ANTANINA BUTKIS — La Grange Park, Ill. per vajuos pietus.

FRANCES RIMDŽIUS — Cicero, Ill. per vajuos pietus.

\$5.00

FRANK NAGINĖ—Keens, N. H. AGNES GRIGAS — Collinsville, Ill.

SOPHIE GUDELIAUSKIENĖ — Collinsville, Ill.

Dabar įplauke\$1,167.40

Anksčiau buvo6,155.50

Viso\$7,322.90

Ačiū visiems, kurie prisidėjo prie mūsų fondo. ADM.

Vilnis, 1983 balandžio 14

NUOTAINGAS BUVO VAJININKŲ PAGERBIMO BANKETAS

Kaip kasmet, taip ir šįmet "Vilnies" Bendrovės direktorių taryba surengė vadininkų pagerbimo banketą, kovo 20 d. "Vilnies" salėje. Ta diena pasitaikė gana nepalanki sveigoms, nes pradėjo kristi sniegas ir pūtė smarkus vėjas. Nežiūrint viso to, atsilankė nemažai svečių.

Šeimininkės nukrovė stalus skoningai paruoštais patiekalais. Svečiai nesigailėjo joms komplimentų už taip skoningai paruošimą valgių. Netruko ir stipresnės.

Papietavus, direkcijos pirmininkė Estelle Bogden pradėjo programą. Pirmiausia ji pristatė mielas Lakštutes padainuoti, vadovystėje gabiosios vadovės Valerijos Urbikienės. Pradėjo dainas visa grupė, Wanda Gaidam, Ann Krisiken, Estelle Bogden ir jų talkininkas Jonas Feiza. Taipgi dainavo trio, duetu ir solo. Visi atliko savo partijas labai vykusiai ir žaviai. Svečiai nesigailėjo aplodismentų ir vis prašė dainuoti daugiau ir daugiau.

Pasibaigus dainų programai, pirmininkė pranešė, kad daug turime svečių, kurie atžymi savo gimtadienius. Ji priminė, kad drg. J. Sisevičienė, kuri kovo 19 d. atžymėjo savo 92 gimtadienį ir įteikė "Vilnies" paramai \$100, dar turi mirusio sūnaus Weslie žmoną ir du vaikučius, kurie kartu dalyvauja bankete. Taipgi atžymi gimtadienį drg. Ona Jakubauskienė, Mary Nikas, Anna Krisiken, Isabelle Peters ir keletas kitų. Tad Lakštutės joms sudainavo Ilgiausių metų.

Po dainų programos, buvo padalinimas vadininkams dovanų. Pirmiausia pakviesta J. Andriulienė iš St. Petersburg, Fla., bet jai nesant, pristatyti laimėjusi antrą vietą J. Marazienė. Jai įteikta dovana, kurią priėmusi pasakė, kad ši dovana priklauso Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugi-

jai, kurios vardu ji dirbo ir jos narės teikė jai nemažai talkos. Be to, ji žymėjo, kad jei čikagiečiai nori išlaikyti pirmenybę, tai turi imti pavyzdį iš kitų kolonijų, kurios dirba bendrai. Ji priminė, kad esanti tikra, jog draugija dar pridės prie gautos dovanos ir, sudarius visą šimtą, įteiks "Vilnies" paramai. Trečią vietą laimėjusi detroitietė S. Masytė taipgi nedalyvavo. Dovana bus jai pasiūsta. Ketvirtą vietą laimėjęs P. Vaitkus padėkojo už dovaną ir tuojuos padovanojo laikraščiu. Pristatyta pakalbėti ilgu metu vadininkė ir šiame vajuje laimėjusi 6-tą vietą J. Urmonienė. Ji padėkojo už pristatymą ir pasakė, kad dirbusi kiek jos sveikata ir sąlygos leido.

Paskutinis kalbėtojas pristatytas red. S. J. Jakubka. Jis pasveikino vadininkus ir svečius ir reišė padėką jiems už jų nelengvą, bet labai svarbų darbą. Taipgi priminė, kad kuomet jis grįžo į savo gimtą kraštą 1947 m. ir pirmą kartą dalyvavo vadininkų pagerbimo bankete, tai banketas buvo daug svečiais skaitlingesnis ir vadininkų buvo kur kas daugiau. Kalbėtoja priminė, kad nors likome palyginamai mažesnis skaičius, bet nenutolome nuo pagrindinio tikslo ir dirbame. Jis kvietė dar tvirčiau ir daugiau dirbti, kad "Vilnis" dar ilgiai nešėtų žinias kaip iš mūsų šalies, taip ir iš T. Lietuvos. Kad žinotume, ką mūsų broliai ir sesutės ten veikia ir kaip gyvena. Kalbėtojas priminė, kad dėka mūsų mieloms Lakštutėms, mes galime pasidžiaugti lietuviškomis dainomis.

Pasibaigus programai, šeimininkėms A. Vaitkienei, A. Paulikienei, E. Balčiūnienei, P. Malinauskienei padėkota už puikių ir skoningų pietų paruošimą.

Banketo Dalyvė

LAIŠKAI IR PARĀMA

Kalamazoo, Mich.

Gerbiamas "Vilnies" redaktorius Jokubka, šiandien gavau "Vilni". Širdingai jums ačiū. Negaliu apsieiti be savo kaimyno laikraščio, tad siunčiu \$20, iš kurių \$10 prenumeratai ir \$10 auka. Sveikinu visus laikraščio darbuotojus, ir visus tuos, kurie vienu ar kitu būdu prisideda, kad laikraštis gyvuotų ir vis būtų turiningas. Siunčiu visiems daug pavasario saulėtų dienų, tik gaila, kad rašant šį laišką su pavasariu atėjo sniegas.

Anna Babarskas

N. Miami Beach, Fla.

Dear Nellie, enclosed find check for \$100.00. It's legacy from John Andrus who died Nov. 10, 1982. He had in his will to give "Vilnis" and "Laisvė" \$100.00 each. We just got some of his money so we can send this out.

Magdalen Novitski

KEENS, N. H.

"Vilnies" redakcija, siunčiu banko perlaidą \$15.00. Tai už prenumeratą ir \$5.00 auka. Aš jau 89 metų, bet raides dar matau per akinius.

Pranas Naginė

Collinsville, Ill.

Gerbiami draugai vilniečiai, prisunčiu mokesčius už dvi atnaujini-

MIRĖ LDS NARIAI

Tarp sausio 22 d. ir vasario 22 d. mirė šie LDS nariai:

Adomas Lukošius, 95 m. a. 121 kp. narys, Zeigler, Ill.

Walter Kelly, 88 m. a. pavienis narys, St. Petersburg, Fla.

Helena Savicki, 72 m. a., 137 kp. narė, Cudahy, Wisc.

Petronė Žukauskas, 89 m. a., 62 kp. narė, Boston, Mass.

Anna Strednak, 51 m. a., 37 kp. narė, Wilmerding, Pa.

Antanas Jocis, 93 m. a., pavienis narys, Clearwater, Fla.

Antanas Damaška, 64 m. a. pavienis narys, Lemont, Ill.

Ona Staukas, 89 m. a., pavienė narė, Sebring, Fla.

MARY NIKAS IVŠKSTA Į LIGONINĖ

Drg. Mary Nikas nusiskundė sveikata, ypatingai susirūpinusi akių silpnėjimu. Gydytojai patarė jai eiti į ligoninę ir pergyventi akies operaciją. Iki šio žinia pasieks skaitytojus, reikia tikėtis, kad ji jau bus pergyvenusi akies operaciją. Linkiu sėkmingo pasveikimo.

V-tė

— JAV ambasada San Salvadorui praneša, kad duoti San Salvadorui \$25 milijonai žemės reformai vykdyti kaž kur dingo.

užsigavau, tai šaukiau, kad nuimtu X-ray. Atvažiavo ir nuėmė, bet labai blogai. Nieko nesurado, bet bila arti 90 dolerių. Jam tai gelbėjo, o ranka ir dabar yra skaudama. Mes su vyru ejom į Convalescent Home ir manėm, kad jau ten pasiliksime amžinai, bet patyrėm, kad labai prastas maistas ir priežiūra, tai mėnesį išbuvę grįžom atgal, kur pirmiau gyvenom: 3348 Descanco Dr., Los Angeles, Cal. 90026. Nors ir čia nėra jau taip gerai, bet kur dingsi, gyvas į žemę nelįsi. Dabar noriu biskį apie "Vilni". Aš kaip eju į Convalescent Home, tai sulaikiau savo prenumeratą. Dabar noriu, kad vėl man siuntinėtumėte. Be laikraščio labai sunku. Kad ir lovoje gulėdama, noriu pasiskaityti.

Laiškas kovo 14-tos:

Mes abu su vyru esam prastoje padėtyje. Aš su savo vyru negaliu nei susikalbėti. Jis yra labai silpnas, o taip pat ir aš. Bet turiu atsikelti tam tikru laiku, nes turiu savo vyrą apgengti. Jis pats negali. Kai tik pavalgom, nors mažai valgom, nes maistas gana prastas, kavos išgeri ir baigtas maistas. Bet kur eisi, vis tas pats. Kalbėjau daug apie Convalescence Home. Sako visur tas pats—visi milijonus kraunasi dabartiniais laikais. Baidiu ir laikiu savo mylimo laikraščio.

Anna Bernat

Los Angeles, Cal.

The Vilnis received two letters from Anna Bernat, of Los Angeles, California. One was dated March 7, the other the 14th. She writes:

Mieloji "Vilnies" administracija, aš praeitą savaitę puoliau ir labai

EKSKURSIJA Į LIETUVĄ

"Vilnies" direktorių taryba organizuoja dešimt dienų pabūvoti Lietuvoje laikraščio skaitytojų turistinę grupę.

Grupė iš Čikagos išvyks rugpjūčio 19 d. ir grįš rugsėjo 4 d. Į ten vyks per Maskvą, grįžtant pora parų staptels Helsinkyje.

Kelionė į abi puses, nakvynės viešbučiuose, maistas ir turistiniams pasivažinėjimams išlaidos kaštuos \$1,695 nuo Niujorko.

Norintys su šia turistine grupe aplankyti Lietuvą užsiregistruodami prisiųskite \$150 rankpinigių. Čekį rašykite American Travel Service Bureau, bet siųskite "Vilnies" administracijai: 3116 S. Halsted, Chicago, Ill. 60608.

Kelionę tvarkys plačiai žinoma W. Raskaus agentūra: 9727 S. Western Ave., Chicago, Ill. 60643.

Dėl daugiau informacijų kreipkitės į "Vilnies" administraciją. Paskubėkite registruotis, nes grupėje vietų skaičius ribotas.

"VILNIES" ADMINISTRACIJA

DEŠIMT METŲ BE ALFONSO AVIŽIENIO

Laikas lekia greitai. Štai balandžio 20 d. buvo 10 metų, kaip iš gyvųjų tarpo atsiskyrė darbštus pažangietis Alfonsas Avižienis. Velionis daug dirbo pažangos labui. Jis buvo vienas iš laikraščio "Vilnis" steigėjų ir stambus platinotojas. Daug ir gražiai prisidėjo su darbu prie tuolaikinio Ciceros Lietuvių Liuosybės pastato. Vėliau gražiai dirbo prie Mildos pastato. O gal daugiausia tai rūpinosi "Vilnis" pastatu ir laikraščio ateitimi. Tik sveikatai pašlijus, pasitraukė pensijon. Bet ir tada rūpinosi Mildos pastate buvusiu knygynu.

Alfonsas Avizienis

Suminėti Alfonso gražius, naudingus ir rūpestingai atliktus darbus neįmanoma, nes tam reikėtų daug vietos, kurios mažai turime.

Trumpai pasakysiu, kad velionis buvo vienas iš tų, tai kur tik buvo svarbesnis reikalas, mes matėme jį dirbant. Jis niekuomet nepasakė, kad neturi laiko ar panašiai. Jo asmenyje ne tik "Vilnis", bet ir visas pažangus judėjimas neteko ištikimo kareivio darbo klasės kovų lauke.

Nežiūrint, kad jau 10 metų, kaip sustojo plakusi jo jautrioji širdis, bet jo darbai ir mokėjimas sugyventi su draugais ir vesti neatlaidžią kovą prieš skriaudikus, pasiliko gyvi visų jį pažinusių mintyse ir širdyse.

Lai jam būna ramu ilsėtis Lietuvių Tautinės kapinėse, o mes lankysime jo kapą ir prisiminsime, kad ten ilsisi ištikimas darbo klasės sūnus. Vyšnutė

MIRĘ LIETUVIAI

Kovo 12 d. mirė Alice Sharko (našė George Sharko), sulaukusi 87 metų, gimusi Lietuvoje.

Kovo 14 d. mirė Ona Grybas, sulaukusi 57 metų, gimusi Lietuvoje, Tauragės apskrityje. Amerikoje išgyveno 24 metus.

Kovo 14 d. mirė Albinas Blandis, sulaukęs 48 metų, gimęs Lietuvoje, Gudžiūnuose. Amerikoje išgyveno 33 metus.

Kovo 17 d. mirė Antanina Masaitienė, gimusi Lietuvoje.

Kovo 17 d. mirė Emily Prielgauskas, sulaukus senatvės, gimus Lietuvoje, Telšių mieste. Amerikoje išgyveno 70 metų.

Kovo 18 d. mirė Kostas Januška, sulaukęs 80 metų, gimęs Lietuvoje, Krekenėvos miestelyje, Panevėžio apskr. Amerikoje išgyveno 33 metus.

Kovo 23 d. mirė Apolonija Savičienė, sulaukusi gilios senatvės, gimusi Lietuvoje, Raseinių apskr., Jurbarko mieste. Amerikoje išgyveno 38 metus.

12

EXTRA

Siam laikraščio numeriui einant į spaudą, "Vilnies" direktorių taryba nutarė laikraščio dalininkų suvažiavimą šiemet turėti gegužės 15 d. Taipgi paskutinėmis valandomis teko sužinoti, kad į suvažiavimą iš Detroito atvyks net keli svečiai: St. Masytė, Albinas Bubnelis su žmona Suzana ir dar keli kiti.

Alb. Bubnelis praėjusiais metais lankėsi Lietuvoje, kur susuko iš savo kelionės po Lietuvą įspūdžių filmą. Pasibaigus dalininkų suvažiavimo darbui ir banketui, šį įdomų filmą A. Bubnelis ketino parodyti suvažiavimo dalyviams.

Alb. Bubnelis šį filmą yra rodęs Detroito, Windsore ir kituose miestuose. Kas jį matė, sako, jog filmas įdomus, ypač brožu, vaizduojančiu didesnių Lietuvos miestų periferiją.

Pasizymėkite savo kalendoriuje gegužės 15 dieną, ne tik dalyvauti suvažiavime, bankete, o ir pamatyti filmą, kurio rodymas truks apie valandą laiko. Adm.

Aplankėme Povilą Sakalauską

Su Kazimieru Sisevičium aplankėme ilgametį Bridgeporto gyventoją Povilą Sakalauską, kuris randasi Diplomat Nursing Home, 9125 So. Pulaski Ave., Room 121, Bed 1. Evergreen Park, Ill. Vykome kovo 16 d. Povilą radome gerai nusiteikusį, tik labai išsilgusį draugų.

Praeitą rudenį Povilui einant skersai gatvės, neatsargus auto vairuotojas jį skaudžiai užgavo. Jis buvo nuvežtas į Mercy ligoninę, kur buvo nupjauta koja iki kelio. Ilgokai išgulėjęs Mercy ligoninėje, buvo perkeltas į slaugymo namus, kur ir dabar randasi.

Povilas priklauso prie Ex Mainierių klubo, LLD 19 kuopos, ilgametis laikraščio "Vilnis" skaitytojas ir stambus rėmėjas viso pažangaus judėjimo.

Nežiūrint, kad nemaža našta metų ant jo pečių, bet viską puikiai atsimena, tik turi būdos su klausia. Jis skaito "Vilnį" ir žino kas vyksta pasaulyje ir tarpe pažangių lietuvių. Aš jam nuvežiau porą "Laisvės" numerių. Labai už jas dėkojo. Jis skundėsi, kad labai yra išsilgęs draugų. Sako, neturi su kuo pasikalbėti, tai ima pamiršti lietuvių kalbą.

Linkėtina Povilui atgauti jėgas ir vėl džiaugtis gyvenimu. Būtų gražu, kad jo draugai ir aplamai vilniečiai aplankytų jį ir sumažintų ilgėsi, o tuo būdu dar prisidėtų prie sveikatos sutvirtinimo.

Po ilgoko pasisvečiavimo, pradėjus temti mudu su Kazimieru grįžome į savo Bridgeportą.

Antanas

RIMTAI NESVEIKUOJA B. SVIDRIENĖ

Teko sužinoti su Helena Beadel ir sužinoti, kad jos velionės mamos sesutė Barbora Svidrienė jau gerokas laikas kaip esti Aurora Manor Nursing Home, 1601 N. Farnsworth Ave., Aurora, Ill. Iki ji buvo tvirtesnė ir akys tarnavo, buvo nuolatinė "Vilnies" skaitytoja ir rėmėja, kaip ir jos velionis vyras. Bet sveikatai atsisakius tarnauti, teko pasiduoti likimo valiai.

Būtų gražu, kad būtų jos draugai ir aplamai "Vilnies" skaitytojai aplankytų ją ir sumažintų tą neapčiuopiamą liūdėsį. Vilniėtė

JOSEPHINE SISEVIČIENĖ PAVYZDINGAI ATŽYMĖJO SAVO GIMTADIENĮ

Josephine Sisevičienė

Pas žmones yra įprasta atžymėti gimtadienius. Net mūsų valdžios pareigūnai tvarko, kad gimtadienio proga samdytojas užmoka už tą dieną, o celebrantas paliuosuojamas nuo darbo.

Cia noriu pakalbėti apie mūsų duosniąją drg. Josephinę Sisevičienę, kuri atžymėjo savo 92-ą gimtadienį ir įteikė "Vilniai" paramos visą šimtą dolerių, o Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugijai \$15. Be to, pakvietė savo velionio sūnaus žmoną Konstanciją Gates su dukra Laselie Klimm ir jos porą vaikučių į "Vilnies" rengtą banketą pagerbimui vajininkų ir jame kartu atžymėjo savo gimtadienį.

Tikrai buvo smagu matyti Josephinę ir Kazimierą Sisevičius ir tą gražią velionio Gates-Gudaičio žmoną, dukrą ir jos vaikučius.

Linkėtina mielai Josephine dar daug gimtadienių sulaukti ir būti tokiai apdairiai ir rūpestingai pažangios spaudos ir darbininkų organizacijų labui.

Ilgiausių metų Tau, miela Josephine! Vyšnutė

Trumpai

— Matthew ir Albina Batus plačiai žinomi daugeliui čikagiečių, Matthew motina E. Batutis balandžio 23 d. minės savo 89-ąsias gimimo metines. Ji gyvena prie savo sūnaus ir marčios: 6614 S. Artesian Ave., Chicago, Ill. 60629.

— Teko sužinoti, kad Millie Kancere buvo smarkiai sunegalavus dėl vadinamų "shingles" skausmų. Tai ir buvo priežastis, kad pastaruosiuose keliuose mūsų parengimuose jos nebuvo.

— Birutės Rasinskienės patarimu jos duktė dailininkė Phillis Rasin dovanojo Paul Boys klubui, 9030 S. Ashland Ave., kur privilegijuotų negrų vaikai auklėjami dorumo, jos tapytą meninį paveikslą.

— Dovey Yotka, Millie Kancere marti, po skaudžių širdies skausmų išmirus jos šeimai, išvyko pail-

Neskaitlingas buvo L. T. kapinių sklypų savininkų susirinkimas

Kovo 13 d. įvyko Lietuvių Tautinių kapinių sklypų savininkų susirinkimas. Susirinkimą atidarė direktorių pirmininkas E. Gerulis.

Buvo pasiūlyta rinkti tai dieniai pirmininką, bet susirinkimas tą pasiūlymą atmetė. Susirinkimą vedė pirm. E. Gerulis.

Valdyba davė savo veiklos reportą, pažymėdama, kad susirinkimas buvo šauktas laisvais. Viso išsiuntinėta 1,100 laiškų. Gaila, komisija vėliau pranešė, kad atsilankė viso labo 65 sklypų savininkai, kurie įteikė prisiūstus nario pažymėjimus—atvirukus.

Kadangi išdininkas Dargis buvo išvykęs atostogų, tai fin. raportą davė sekr. M. Batutis.

Ši susirinkimą šaukiant, buvo žymėta, kad bus konstitucijos papildymas. Tačiau atsirado keli asmenys, kurie matomai nelabai palankiai jį tai žiūrėjo. Tai bandė trukdyti ir daryti visokių išsisukinėjimus. Taip, artėjant ketvirtai valandai, teko užbaigti susirinkimą, nes salės savininkai buvo išnomavę salę kitiems.

Konstitucijos papildymas paliktas kitų metų susirinkimui. Trumpai pasakius, susirinkimas buvo ne tik neskaitlingas, bet ir neproduktingas. Sklypo Savin.

sėti į Floridą Kol ji ilsėsis Floridoje, Millie prižiūrės Vito namus.

— Sveikiname naują "Vilnies" skaitytoją, plačiai nuojorkiečiams žinomą "Laisvės" darbuotoją, Antaniną Babarskienę, atsikėlusią gyventi pas savo dukrą arčiau Čikagos, į Kalamazoo, Mich. Tikimės, kad kartas nuo karto teks ją matyti ir mūsų didesniuose sambūriuose, nes Kalamazoo, Mich., ne taip jau toli nuo Čikagos, nors apie 140 mylių nuotolis.

— Kovo 20 d., kai vyko "Vilnies" salėje vajininkams pagerbti banketas, Estelos Bogdon pastatytam netoli įstaigos automobiliui nežinomi asmenys išdaužė langą. Nuostolių padarė už virš šimto dolerių.

— Pažangiems Čikagos lietuviams ir rusams plačiai žinomas Leon Markevičius, grįžęs iš ligoninės dabar gyvena 3428 W. Hirach, Chicago, Ill. 60651. Nors ligoninėje kiek sustiprėjo, bet iš namu niekur nebeišeina.

— Gyvenanti St. Petersburg, Fla., Helen Bernotienė balandžio 7 d. išvyko į Australiją, kviečiama poros jaunų lietuvių, su kuriais ji susipažino lankydama Lietuvoje, Vilniuje. Tai bus pirma ši jos kelionė į tą šalį, kur galvoja pasikieminėti apie mėnesį laiko. Nellie

MIRĖ

Meles Budris

Mirė 1983 kovo 3 d., sulaukęs brandaus amžiaus. Gimė Lietuvoje, Leiliūnų dvare, Panevėžio apskr.

Amerikoje išgyveno 69 metus. Visą laiką dirbo Hart Schaffner ir Marx.

Palaidotas kovo 7 d. Lietuvių Tautinėse Kapinėse. Nuoširdžiai dėkojame karsto nešikams už paslaugas ir dalyvavimą.

DRAGAI

Vilnis, 1983 balandžio 14